سەردەمی سادە نووسی و خوێنەری سادە.. سەدیق سەعید هەواندزی

لە ئێستادا، جۆرە خوێندنەوەیەک لە نەوەندی ئەدەبی و هۆشبەری کوردی دروست بووە، کە دەشێ بە خوێنەری هاگوزەر و سادە و بیرنەکەرەوە ناوزەدی بکەین. ئەم جۆرە خوێندنەوە، کە بەرهەمی شاشەی مۆبایل و تابلێت و تۆڕە کۆمەڵایەتییەکان و فەیسبووکە، هەندەی پەیوەندی لەگەڵ بەریەککەوتن لە ئاستی بینیندا هەیە، هەندە خوێندنەوەکی بە هامان و بیرکەرەوە و تەهزر نییە. چونکە سرووشتی ئەو جۆرە تێکستانە وایە، کە بە خێرایی تە دەپەڕن و بابەتی ئێستا، بە چەند خولەکێک دواتر، کۆن دەبێت و دەچێتە پەراوێزەوە. ئیدی بە لایەوە گرنگ نییە بچێتە قووڵایی نووسین و مانا، بەڵکو تەنها هاگوزەرانە سەرنج دەدات. ئەم جۆرە بینینە، هەر تەنها لای خوێنەری ئاسایی نییە، بەڵکو سەیر لەوە دایە، بژاردەی نووسەران و هۆشبەرانیش، هەمان تێڕوانین و بیرکردنەوەیان هەیە و ئەوەندەی بابەتێکی فەیسبووک دەخوێننەوە و سەرنجیان هادەکێشێت، بە داخەوە ئەوەندە کارەکتەری نەو دنیای کتێب و خوێندنەوەی جددی نینە. گەلێک جارو بگرە دەیان جاریش وا هەڵکەوتووە، پرسیارم لە بارەی وتارێکی گرنگ کە لە هۆژنامەیەک بڵاوبێتەوە، لە نووسەر و وەرگێڕێک کردووە کە ئاخۆ خوێندوویەتییەوە؟ لە وەڵامدا گوتوویەتی: کە نەمبینیوە و ئاگادار نیم. بۆیە گەیندەوەی کتێب بە شاشە و فەیسبووک، خوێنەری بیرکەرەوە بە هاگوزەر و سادە، گرفتێکی گەورەی دنیای هۆشبەری ئەمڕۆیە کە هەر دیارترین دەرهاوشتەی، پاشکۆی خوێنەری هاستەقینە و پەراوێزخستنی دەیان کتێبی مەعریفی گرنگ و هاوکات بە پاڵەوانکردنی دەیان شاعیر و هەمانووس و دەقنووس، لە پەراوێزی هەبوونی ئەو جۆرە خوێنەرەوە. چونکە ئەو تایپە لە خوێنەر، هەگەی گەلێک سیماو ئەدگاریی تایبەتییە، کە دەشێ بە هەیەوە پەیوەندی لەگەڵ کتێب و دنیای خوێندنەوە بە گشتی بخوێنینەوە. یەکێک لەو سیمایانە، کورتبڕی و بازادانە بە سەر نووسین. ئەم جۆرە خوێنەرە، هەرگیز سەودا و سەلیقەی بابەتێکی درێژی نییە و هەمیشە ئارەزووی ئەوە دەکات، ئەو بابەتانەی دەیانخوێنێتەوە،کورت بن. واتا بەخێرایی بە سەریاندا تە دەپەڕێت، دیارە ئەمەش پەیوەستە بە شێوازی ئەو پەیوەندییەی خوێنەر لەگەڵ دەق لەو تۆڕە کۆمەڵایەتییانە هەیەتی، کە وەک وتمان بابەتی کورت، تێپەڕ و هاگوزەر، بەمەش دەرفەتی وەستان و هامان، تەهزرین و بیرکردنەوە لای

خوێنەر نامێنێت. ئەم شێوازە لە خوێندنەوە، تایبەک لە خوێندنەوەی دروست کردووە، کە بابەتی دژە و قووڵ، زۆر جێگەی سەرنج و پرسیار نابێت. من سەیرم پێ دێت کاتێ گوێبیستی ئەوە دەبم، کە بەشێک لە نووسەرانیشمان، دەڵێن بابەتی دژە ناخوێنینەوە، چونکە سەردەمەکە، سەردەمی تەکنەلۆژیا و بابەتی کورتە، گەر سەرنج بدەین، دەبینین ئێستا بەشێکی زۆر لە نووسەران و شاعیرانی ئەمە بە تایبەتی ئەوەندەی فەیسبووکە شیعر دەنووسن، بە ساناییک دەبێت تەکستێکی شیعریی داهێنەرانیان نەنووسیوە، کە ببێتە جێی پرسیار و مانای خوێنەر. بەکو پەوەر و پەوانەی خوێندنەری شیعریی لایان، ئەو کەمێنچی و لایکانەیە کە بۆیان دێت. بە دەربڕینێکی تر، هیچ کاتێک وەک ئێستا، بە نموونە شاعیر کورد، لە بەر دەخوازی خوێنەر شیعری نەنووسیوە هێندە چڕ و بینینی خوێندنەری بەلاوە گرنگ نەبووە. لای بەشێکی زۆری شاعیرانی ئێستا، شیعری جوان و داهێنەرانە، ئەو شیعرەیە کە زۆرترین کەمێنتی لە فەیسبووکەوە بە دەنووسرێت، کە هەر هەموویان پێسن و پیا هەڵدانن وسە بەشی ئەو خوێنەرانە، نازانن چڕ وجوانی، دەقی شیعری داهێنەرانە چییە. بەگومان لە هەبوونی شێوازێکی نووسین و بەاوکردنەوەی لەو شێوەیە، ج خەڕە خوێنەرێک دروست دەبێت؟ هەبێتە خوێنەرێکی دروشمباز، هوتافیی وخرۆشاو، کە تەنە وەک بەشدارێکی کێپوانێکی جەماوەریانە، دروشم و هوتافی لا گرنگە، بەبێ ئەوەی پرسیار لە ستراتیژییەت و هەبوونی خۆی لەو جۆرە چالاکییەدا بکات، کە دەرەنجام بە ئامانج کۆتایی دێت. کاروان کاکە سوور لە کتێبی (کوشتنی فیل و پاراستنی دوکانی شووشەوات) ئەم جۆرە خوێنەرە، بە خوێندنەری پاسەوانی تەکست ناودەبات . نووسەری کتێبەکە، ئاگەرچی لە بارەی خەسڵەتەکانی خوێندنەری گرووپی (هەهەند) دەدوێت، بەڵام بەوام وایە ئەم تیرە دەکرە گشتاندن بکرێت بە سەر بەشی خوێندنەری کورد، چونکە جگە لە بژاردەیەکی کەمی خوێندران، ئەوانیتر هەموویان لە بری ئەوەی ببنە پرسیارکەر و ناقەکەری تەکستە، بە پێچەوانەوە دەبنە پاسەوان و پارێزگاری شتێک کە ناوی تەکستە. لەرەوەش وەک پاسەوان وزیفەیەکی دیاریکراوی هەیە و لەو ئەرکەدا دەبە وەک بکەرێکی بە دەنگ و پرسیار نەکەر و تە نەهێزر دەربکەوێت، چونکە لە پێشدا ئەرک و ڕۆڵەکەی دیاریکراوە. بەو شێوەیش پاسەوانی تەکست تەنها ئەرکی بە تەوتەمکردنی ئەو تەکست و نووسەرەیە، هاوکات بە گژ هاتنەوەی هەموو ئەوانەیە، کە دەیانەوێت ئەو دیوارەی پاسەوان ببڕن و تێگەیشتنێکی دیکەی جیاوازییان لە تێگەیشتنی پاسەوان بە تەکست هەبێت. لەو ڕوانگەیشەوە هەر هەوڵێک بە کردنەوەی کەدەکانی ئەو دەقە و بینینێکی جیاواز، دواجار بە ڕەت کردنەوە و بە بەهاکردنی ئەو

بینینی جیاوازی، تا ئاستی سینەوە و و بە بەهاکردنی و بگرە زمانی زبر وبریندارکەریش دەڕوات. لەڕوەش هەردوو ئەرکی جیاوازکانی پاسەوانی ئاسایی و پاسەوانی تەکست، یەکدەگرنەوە کە تەنها یەک ئەرک و بەرپرسیاریەتییان هەیە، ئەویش شەڕکردنە وەک جەنگاوەرێک لە دژی هەموو ئەوانەی سنووری بارەگا و تەکست دەبەن و مەبەستییانە پرسیار بکەن و لە پێکهاتە و کەدەکانی نەو ئەو سنوورە بەوانن و پرسیار بکەن. لای خوێنەری پاسەوان، وەک کاکە سوور ناوی دەبات، هەمیشە جارێک لە کلێشەسازیی ئامادەیە، وەک چۆن گەلێک ئامراز و ئامێر هەن و بە کەتەلێک ناتوانی بیانخەیتە گەڕ، بەم شێوەیش لای ئەو خوێنەرە، دەبە ئەو کەتەلەکە هەبەت و لە سەری بەوات. ئەو چونکە وەک باسمان کرد، هەر لە سەرەتاوە ئەرکەکەی دیاریکراوە کە قفڵدانە لەو دەرگاییەی ڕەگەری لەوانیتر دەکات لێیەوە بنەوە ژوورەوە، بەڵام ئەرکەکەی هەر تەنها لەو شێوازە بەرگریینە کەتایی نایەت، بەڵکو لەهەندە کاتدا، وەک داکیکەرێکی سەرگەرم، بە بیرکردنەوە و هەڵوەستە و پرسیار لەوانیتر دەکەوێتە هەرش و پەلامارو بەی جار، چی ناو و ناتەرە هەیە دەیداتە پاڵ بەرامبەرەکەی. ئەو جارە خوێنەرە، چونکە خەی وەک دەروێشکی ئەو تەکستە دەبینێت، ئیدی ئەو پیرەزییە ئەو هەستەی لادروست دەکات، کە هەر کاتێک درکی بەوکرد ئەو پیرەزییەی دروستی کردووە، دەکەوێتە بەردەم گومان و پرسیارکردنێک، ئەویش دەکەوێتە کاردانەوەی دەروونی و لەو ساتانەشدا، ئەقڵ و لەژیک لە نەبوون دانە وهەر کاتێکیش مرۆڤ لە غیابی ئەقڵدا بیری کردەوە و زمانی خستە گەڕ، بگومان دەبە چاوەروانی هەموو شتێک بین. لەو ڕوانگەیەوە، لای ئەو جارە خوێنەرانە، چیەتی گوتن نییە و تەنها چۆنیەتی گوتن هەیە، دروست وەک ئەوەی پاسەوان پێنا دەباتە بەر هەموو جارە کەرستەیەک تەنها بە هەڕەش و بەرگریی، ئەو خوێنەرانەش، کاتە دەزانن نووسەرەکەیان دەکەوێتە بەر ڕەخنە، ئیدی هەر چۆنێک بەت دەبە بکەونە بەرگریی ئەو تەوتەمییە بپارێزن کە لای نووسەر و ئەوانیش هەیە. گەلێک جار، نووسەر خەی ئەو بە پیرەزرکردنە دروست دەکات و جەختیش لە بە زیندوو هەشتنەوەی دەکات لە ڕەگەی ئەو زمانەی دەیخاتە گەڕ. ئەمە نابە ئەومان بیر بچێت، کە بەر لەوەی خوێنەرەکانی (بەختیار عەلی) بە نموونە، خەڵک بە جاهیل، نەخوێندەوار و گەمژە وەنا بکەن، ئەوا پێشتر هەمان ئەو دەستەواژانە لە نەو نووسینەکانی بەختیاردا بەرکاربوونە. لەڕوەش ئەرکی خوێنەری پاسەوان و نووسەری بە بتکراو، یەکدەگرتەوە و ئەرکەکان هەمان ئەرکن و ڕەڕەکان جیاوازن. ئەم پاسەوانی تەکستە، سەروکاری تەنها لەگەڵ تەکستی سادە و ساکار هەیە و دەق تەنها لە سەر بنەمای چێژ و جوانی دەبینێت، نەک زمان و

دنیابینی و گوتار و مەعریفە، چونکە ئەم جۆرە خوێندنەوە، سەلیقەی ئەوەی نییە قووڵبێتەوە لە تێکست، بەڵکو ئاگوزارانە سەیری دێکات و چەژی لەوەردەگرێت و لەوە گرنگتریش ئەوەیە، کە بە زمانی خاڵک و عەوام نووسرابێت. واتا زمانی نووسینێکە چەند جەماوەریی بێت، چەند سادە و ساکار بێت، ئەوەندە بەڵای ئەوە جێی چەژ و بە پیرەزکردنە. سەرنج بدەن، لە نەوەندی ئەدەبی کوردیدا، شیعرە سادەو ڕەوانبێژانەیەکانی (تەلعەت تاهیر)و نووسینەکانی (فەرهاد پیربال) و (نەبەز گەران) و چەندانی تر، لە هەرە پە خوێنراوترین تێکستن، لە بەرانبەر ئەمدا، چیڕۆکەکانی (کاروان کاکە سوور)و (عەتا محەمەد) و شیعرەکانی (سەباح ڕەنجدەر) بە نموونە،ڕەنگە خوێنەری کەمتریان لە تێکستی ئەو سادەنووسانە هەبێت. بەگومان ئەمە بە قووڵی ئەو تێکستانەی باسمان کردن ناگەیەنێتەوە، بەڵکو بە یەکانگیریی زمانی تێکستەکە و زمانی سادەو جەماوەر دەگەیەنێتەوە. بە دەگمەن یان هەر نییە، خوێنەرێک شیعرێکی تەلعەت تاهیر، چیڕۆکێکی فەرهاد پیربال، نووسینێکی نەبەز گەران بخوێنێتەوە تەی نەگات، بە پێچەوانەوە هەمووان چەژە لەو جۆرە شیعر و دەقانە دەبینن، بەڵام کام خوێنەر؟ هەبێتە ئەو خوێنەرە سادە و ئاگوزارە کە سادەیی نووسینی بەلاوە داهێنان و مەرعیفەیە، ئەو خوێنەرەی کاکەسوور گوتەنی پاسەوانی تێکستە، بیرمان نەچێت ئەو جۆرە خوێنەرە، بە داخەوە دەرهاوێشتەی گوتاری ئەو جۆرە نووسینانەیە کە بە زمانێکی ساکار و ڕووکەش بە قووڵایی هزریی و زمانی دەنووسن. لەڕووەش جۆرە خوێنەرێک دروست دەبێت، کە دەق تەنها لە ڕوانگەی وشە و زمانی سادە دەبینێت و قووڵایی فیکری دەق و مەدلولە شاراوەکانی ئەو دەقەی کە پەویستیان بە دەزینەوە هەیە نابینێت. بەمەش چەژ دەبێتە سەنتەری دەق و نووسین و نووسین بە ئەندازەیەک شڵە دەبێتەوە نەوەندە میللی و جەماوەرییەکە، کە کام شاعیر سادە بنووسێت، لە چەندین شاعیری بە ئەزموون و جیاوازنووس خوێنەری زیاترە. هەر کاتێکیش نووسین بگشتی هەندە سادە بووە کە جیاوازییەک لە نێوان زمانی شاعیر و زمانی خەڵک نەمایەوە، ئەوا دەبە نائومەد و ڕەشبین بین لە شیعر و دنیای نووسینی کوردی، چونکە ئەمە مانای وایە، چیتر فیکرو مەعریفە لە نووسیندا بە خوێنەر گرنگ نییە.

*ئەم بابەتە لە ژمارە (142) هەزرو هونەری ڕۆژنامەی خەبات، ڕۆژی 28/9/2023 بڵاوکراوەتەوە.

گفتوگۆ لەگەڵ شانۆکار ئەحمەد جەمیل.. ئامادەکردنی: کامەران حاجی ئیلیاس

ئەحمەد جەمیل: بینەر زیاترحەز بەنمایشکی دەکات کە کە باری دەروونی ئارام بکاتەوە کاتی باس لە مژووی شانۆ ی کوردی دەکرێت بەتایبەتی لە شاری هەولێر، ناکرێت باس لە هونەرمەند "ئەحمەد جەمیل عەبدولسەمەد" نەکەین ئەو خاوەن مژوویەکی پشنگدارە خاوەنی چەندین نمایشی شانۆ و درامایە، رەنگی گرنگی بیینوە لە پشڤچوونی رەوتی شانۆ لە شاری هەولێر بەتایبەتی لە هشتایەکانی سەدەی رابردوو ئەمە بە زیاتر ئاشنا بوو بەو هونەرمەندە لە نزیکەوە بە چەند پرسیارێک بەسەرمان کردوە.
هەڤپەیڤین- کامەران حاجی ئیلیاس

- ئەرشیفی هونەریتان دەوڵەمەندە بە چەندین بەرهەمی بەپێز ئەگەر بکرێت ئاماژەیان پێبدەیت. سەرەتای کاری هونەریم دەگەڕێتەوە بۆ ئەوە کاتەی کە قوتابی بووم لە قوتابخانەی مەولەوی کوِران لە شاری هەولێر کاتێ بە شداریم دەکرد لە چالاکی قوتابخانەکانی هەولێر بە سەرپەرشتی مامۆستای هونەرمەند "تەحسین تەها" وە لە یەکیەتی قوتابیانی کوردستان .. لەساڵی 1975 لە ئەردوگای ڕبەت لەژهەڵاتی کوردستان تیپەکی شانۆیمان بە ناوی تیپی (خەبات) دامەزراند لەگەڵ هونەرمەندان (موئەیەد فقێ وفەریدون ئاریەخی) چەند شانۆگەریەکمان پێش کەش کرد..
دوایی بە شداری چەند بەرهەمکیم لە چالاکی قوتابخانەکانی هەولێرم کردوەکو:
ئەپەرێتی "ڕووباری ژیان" لە نووسین "مەدحت بە خەو" دەرهێنانی هونەرمەند" تەحسین ها" ساڵی 1978 ،ئەپەرێتی "داستانی شۆرش "لە نووسین "مەدحت بە خەو" دەرهێنانی هونەرمەند"تحسین تەها" ساڵی1979 ، درامای "هونەر و ژیان" لە نووسین "ڕەواس جاف " دەرهێنانی "عادل عبدوڵا" ساڵی

1977 کە بەرهەمی تیپی کەمەڵەی هونەرو وێژەی کوردی هەوڵەر بوو.
دا کردوە لەوانە: هەروەها شداریم کرد لە چەند بەرهەمێک لەگەڵ تیپی شانۆی هەوڵەر
شانۆگەری" هەبوو نەبوو" لە نووسینی" قاسم محەمەد"دەرهێنانی هونەرمەند" سەباح عەبدولڕەحمان" ساڵی 1980 بە تەلەفزیۆن تۆمار کرا، شانۆگەری "لاس و خەزال" لە نووسینی "نازم دلبەند" دەرهێنانی هونەرمەند "سەباح عەبدولڕەحمان" ساڵی 1983 بە تەلەفزیۆن تۆمار کرا،دراماى " تاپۆ هەقی چی یە" لە نووسینی هونەرمەند"چەتۆ حسن" دەرهێنانی "زوهیر عەبدولمەسیح" ساڵی 1983 ،شانۆگەری "ئادابا" لە نووسینی "معاز یوسف" لە دەرهێنانی "هاشم زینەل" ساڵی 1984
، دراماى " سورمە خان "لە نووسینی "محەمە یونس "دەرهێنانی "سەفوەت جەراح" ساڵی 1983، دراماى "هەورو ساماڵ " لە نووسینی"چەتۆ حسن" دەرهێنانی هونەرمەند" عادل عەبدوڵا "ساڵی 1980،شانۆگەری "خاتووکاوزەر" لە نووسین" حەمە کریم هەورامی" دەرهێنانی "سەفوەت جەراح" ساڵی 1985 ،شانۆگەری "خانە دان" لە نووسینی مەلەر دەرهێنانی هونەرمەند"تەحسین شەعبان" ساڵی 1984،شانۆگەری "مرۆڤ و ئازارکانی" نووسینی "پیتر ڤایس" دەرهێنانی هونەرمەند" سەباح عەبدولڕەحمان" ساڵی 1983، شانۆگەری "قاوەای دم دم" نووسینی عەرەب شەمۆ دەرهێنانی هونەرمەند"سەعدون یونس" ساڵی 1984، شانۆگەری"حەمە دەک" نووسینی "یەشار کەمال" دەرهێنانی هونەرمەند "تەڕعت سامان" ساڵی 1988،شانۆگەری "گوڵی نەهێنی" لە نووسین و دەرهێنانی "لەتیف نوعمان" ساڵی 1986 دراماى"ئاسکە" نووسینی "حەیدر عەبدولڕەحمان" دەرهێنانی "سەعدون یونس" ساڵی 1978،شانۆگەری "مەرزی و کاکە مین" لە نووسینی "چەتۆ حەسن " دەرهێنانی "سەعدون یونس" ،شانۆگەری "قاسپەی کەو" نووسینی "سەمیر عەبدولستار"دەرهێنانی "سەعدون یونس" ساڵی 1978، تەمسیلی"گەرکەمان"نووسینی "چەتۆ حەسن" لەدەرهێنانی هونەرمەند"سەعدون یونس"،دراماى" کەلار" نووسینی "حەیدەر عەبدولڕەحمان" دەرهێنانی "سەعدون یونس"، شانۆگەری "مردووی سەر شەستەکە"دەرهێنانی هونەرمەند "فەرهاد شەریف"،شانۆگەری" نالی خوێنکی ئەرخەوانی" نووسینی هونەرمەند "ئەحمەد سالار" دەرهێنانی "حەمە عەلی خان"،شانۆگەری" تاشە بەردوو چاڵ " نووسین و دەرهێنانی "سەباح عەبدولڕەحمان"، شانۆگەری "شاهەر شایە" نووسینی "سەعدوڵا یونس" دەرهێنانی "سەباح

عەبدولڕحمان".
هەروەها لەگەڵ هونەرمەند بەکر مەعروف تیپی شانۆی پێشڕەوی کرێکارامان دامەزراند چەندین شانۆگەریمان پێشکەش کرد لەوانە شانۆ گەری "خەبات" ،شانۆگەری "کە بەرپرسیارە" شانۆگەری " بەندی ژمارە 47"،هەرلەمیانی کارەکانم چەندین بەرهەمی رادیۆییمان بۆ رادیۆی بۆغدا تۆمار کرد.
*جگە لەکاری شانۆ لە دراماش دا کارت کردوە چ جیاوازیک هەیە لە رووی نواندنەوە؟

- بۆرای من جیاوازیکی زۆر هەیە لە نێوانیاندا هەیە،لە شانۆ دا هونەرمەند دەبێت خۆی زۆر باش ئامادە بکات بۆ ئەزبەرکردنی دیالۆگەکان وە کاتێکی زۆریش پرۆڤەکات چونکە لە کاتی نمایش راستەوخۆ رووبەرووی بینەران دەبێتەوە بۆیە دەبێت بە وردی مامەڵە لەگەڵ هەموو شتێک بکات، دەبێت باش کۆنترۆڵی خۆی بکات ،بەبەچوونی من هونەرمەند زیاتر چڕ لە شانۆ دەبینێت، بەڵام لە دراما وا نیە ئەکتەر رووبەروو کامێرادەبێتەوە بۆ ئارەزووی دەرهێنەر کامێرا گرتیان بدە بوو ئەو هەڵدەبژێرێت لە هەمەکان کاتدا کاتی ئەکتەر لەکاتی وێنەگرتن، هەڵە دەکات دەتوانێت چەندین جار دووبارە بکاتەوە، کە لە نواندنی سەرتەختەی شانۆدا ئەم حاڵەتە بوونی نییە .
*بەو پێیەی ساڵانێکە لە هاندەران دەژیت شانۆی کوردی لەدەرەوە چۆن دەبینی؟

زۆر بە داخەوە شانۆی کوردی لەهاندەران زۆر زۆر کزە وەک پێویست نییە لەوانەیە دووساڵ جارێک شانۆگەریک نمایش بکرێت،کاتێ شانۆگەرێک لە وڵاتێک نمایش دەکرێت،لە هەموو ووڵاتێک نمایش ناکرێت،هەکاریش زۆرن وەکو نەبوونی کات لەلای هونەرمەندەکان چونکە زۆربەی هونەرمەندان بە بژیوی ژیانیخۆزانەکان کاردەکەن،هیچ لایەنێک هاوکاری مادیان ناکات زۆرجاریش لەکوردستان هەندێ تیپی هونەری بەنمایشکردنی بەرهەمەکانیان دەنێ ئەرێ ئەوانیش کەش و گرفتی خۆیان هەیە..بەگشتمان کەشێ زۆر ئۆگەر باسیان بکەین..

*ئاستی شانۆکوردی بەگشتی لە ئیستادا چۆن دەبینی؟

- بە داخەوە شانۆی کوردی زۆر لەکزی دایە،بە تایبەتی لە شاری هەولێر ئۆگەرلە ساڵێک نمایشیکی شانۆ بکرێت ،هەکاریش زۆرن

لەوانە کەمی هاوکاری دارایی تەرخان کراو بۆ شانۆ ، دەست نیشان کردنی دەقی خراپ، وەنە بوونی هۆڵی نمایشی شانۆیی ئەوانە هەموویان هۆکارن بۆ دابەزینی ئاستی شانۆی کوردی ، بۆیە دەبێت بەرپرسان چارسەرێک بۆ ئەو قەیرانە بدۆزنەوە، وە دوور کەوتنەوەی شانۆکارانی بۆ ئەزموون ئەوانە پەمان دەدەن کەوا شانۆی کوردی لە قەیرانێکی گەورە دایە کەجگای داخە بەڵام لە شاری سلێمانی جۆڵەی شانۆیی بەربەردەوامی هەیە هیوادارم ئەو جووڵایەش لە هەموو شارەکانی کوردستان بوونی هەبێت، داوا لە شانۆکاران دەکەم با هەموویان یەک دەست بن یەکگرتووبن لە پێناو شانۆی کوردیمان.

- بێنەر چۆن لەچ جۆرە نمایشکی شانۆیی دەبینیت (بۆزەمسات یان مەرگەسات)؟

-بۆ بۆچوونی خۆم لەم کاتە دا بینەری شانۆ لە کوردستان تارادەیەک بۆزارە،بۆ باردۆخی ژیانی سەخت گوزەر دەکات ، ناسەرییەکانی زۆرە بۆیە حەز بەنمایشک دەکات کە کەمەک لەو ناخۆشیانەی کەم بکاتەوە لەبەر ئەوە هەست دەکەین بێنەر زیاتر حەز بەنمایشک دەکات کە کە باری دەروونی ئارام بکاتەوە زیاتر حەز لە نمایشی بۆزەمسات دەکات، بەمەرجێ پەیامکی شانۆیی مرۆڤایەتی هەبێت نەک تەنیا ئامانج لەی تەنیا پێکەنین بێت.

*ڕۆڵی و گرنگی تەکنیک بۆ تایبەتی روونا‌کی لە شانۆدا تا چەند لە خزمەت نمایش شانۆ دایە؟

- روونا‌کی ڕۆڵیکی گرنیکی هەیە لە شانۆدا،چارە سەری زۆر شت دەکات ،هەندێک لە نمایشە شانۆییەکان بۆبە روونا‌کی پەیامی خۆی وون دەکات،چونکە لە ڕێگەی روونا‌کی ،دەست نیشان کردنی هەمووکاتەکانی شانۆدەکرێت بۆیە چەندە دەقی شانۆ گرنگە ئەوەندەش تەکنیکی روونا‌کی گرنگە بۆ شانۆ ،بەڵام بۆ داخەوە شانۆی کوردیمان لەم بوارەدا زۆر هەژارە بەجۆرێک تائێستا نەمان توانیوە هونەرمەندی پسپۆری روونا‌کی ئامادە بکەین، بۆ تایبەتی لە کەڵەژ و پەیمانگاکان زۆر گرنگی بەم بوارە نادەن بۆ ئەوەی کادیری لێهاتووی روونا‌کی دروست بکەین ئێستا لە وڵاتی ئالمَانیا هیچ کەس ناتوانە لەم بوارە کار بکات ئەگەر هاتوو بڕوانامەی پسپۆری روونا‌کی نەبێت چەندین پەیمانگا و کەڵەژی هونەری تایبەت بەم بوارە هەن ،بۆ هیوایەی لە کوردستانیش گرنگی بۆ بوارە بدرێت.

*هیچ پرۆژەیەکت بە داهاتوو هەیە؟

- هیوادارم کاتێ گەرامەوە بۆ کوردستان سوود لە تواناکانم وەربگیرێت ،چونکە من ماوەی(25) ساڵ لە شانەی نورنبێرگ لە بەشی تێ کنیکی رووناکی کارێ دەکەم ئەزموونێکی باشم لەو بوارە دا هەیە.

خوێندنەوەیەک بۆ کتێبی (چیرۆکی بینــراو).. خوێنــدنەوەی ســاح جەلال

بۆ خوێندنەوەی ئەم بابەتە کلیکی ئێرە بکەن..

SalahJalalDownload

سەرتای دەستپێکردنەوەی بەهێزی

شەپۆلی دووەمی شەش.. و: کاوە عومەر

بە پشتبەستن بە چاوپێکەوتنێک لەگەڵ کۆنە نوێنەکە کەکراوەتەوە

حەسەن ساحی: ٢٥ی شەهریوەر ساڵڕۆژی کوشتنی مەهسا (ژینا) ئەمینی و سەرەتای شەشی ژن ژنان ئازادی بوو. کەماری ئیسلامی هەوڵی قەدەغەکردنی شەقامەکان و ڕاگەیاندنی دەسەڵاتی سەربازیی ڕانگەیەندراو هەوڵ دەدات لەم ڕۆژەدا پێش بە ناڕازایەتی خەڵک بگرێت. بەهەم بەپێی ئەو ڕاپۆرتانەی کە لەبەردەستدان، لانیکەم لە ٢٢ شار خۆپیشاندانی ناڕازایی بەڕێوەچوو و خەڵک دروشمەکانی دژی حکومەتیان وتەوە. مانگرتنێکی گشتی و بەربڵاو لە کوردستان بەڕێوەچوو، کەبۆنەوەی گۆڕە لە دەرەوەی وڵات لە دیان شار ئەنجامدرا، لەنەویانەدا ڕێپێوانی ٤٠ هەزار کەس لە تەرەنتێی کەنەدا. بە هەستەنگاندنی ڕووداوەکانی ئەم ڕۆژە لەگەڵ لیدەری حزبی کەمۆنیستی کرێکاریدا، حەمید تەقوایی دادەنیشین. حەمید تەقوایی، بەڕای ئەوە چ فاکتەرێک لە داشتنی ناڕازایەتییەکان لەم ڕۆژەدا کاریگەر بوو؟ ئایا بەبڕوونی ئەوە دەکریت قسە لەدەرئەنجامە بەهێزەکانی شەش لەم ڕۆژەدا بکرێت؟

حەمید تەقوایی: لە پەوەندیە بەشی یەکەمی پرسیارەکەی ئەوەوە، دەبە بەڵم ئەو فاکتەرانەی کە بوونە هۆی ناڕازایەتییەکانی سایەدی شەش، ئەو فاکتەرانە بوون کە بە ماوەیەکی زۆر لە شەشی ژن ژیان ئازادیدا چالاک بوون. دامەزراوە و ڕێکخراوەکان کە بانگەوازەکی زۆریان کردبوو و ئەزموونی ڕێکخستن و چالاکیی مەیدانییان هەبوو. ئەوان لە چەند هەفتەیەک لە پێش ٢٥ی شەهریوەرەوە بە بانگکردنەوەی چەندین لێدوان و بانگەواز و جاڕنامە و ڕێکخستن و ئامادەکردنی ناڕازایەتی پراکتیکی پشتوازییان لەم ڕۆژە کرد. خەڵک بانگهێشتی خۆپیشاندانی سەر شەقامەکان کران و بەشکیشیان داوای مانگرتنیان کرد. تەنانەت بە وتەی خەیان ئاماژەیان بە "بەڵگەنامەکانی شەش" کردووە، واتە جاڕنامەی ١٢ داواکاری ٢٠ ڕێکخراو و جاڕنامەی داواکاری ژنانی پشتەو. وەک نموونە بینیمان ڕێکخراوێک بەناوی دادخوازانی سیستان و بەلوچستان بیانناماەیەکی پڕ جێش و ڕادیکاڵیان دا و خەڵکیان بانگەواز کرد بە ناڕازایەتی و خۆپیشاندان. ڕێکخراوێکی وەک تەی سەرتاسەری شەشی ژن ژیان ئازادی کە لە زیاتر لە ٥٠ ڕێکخراوی خوەندکاری و گەنجانی شارە جیاجیاکان

پێکهاتووە، داوای مانگرتن لە کوردستان و هەروەها داگیرکردنی شەقام و وتنەوەی دروشمی شوانە و بگشتی ئەو ئاکسیۆنە ناڕەزایەتیانەی لەم دواژدا شاهیدی بووین. بەڕێزی وا بیردەکرێتەوە کە بە بانگەوازێک دەکرێت و خەڵک وەڵام دەدەنەوە. بەڵام کارەکە لەوە زیاترە. بانگەوازێک دەدرێت و کاری بۆ دەکرێت، ئامادەکاری دەکرێت، لیستی دروشمەکان ئامادەگییەنرێت، تراکت دابەش دەکرێت و لەدیوار نووسین ئەنجام ئەدرێت، هەڵکەندن ئەنجام ئەدرێت، ئەمانە ئەو چالاکییانەن کە بەرهەمەکەیمان لە شەوەی ناڕەزایەتی و مانگرتندا لەساڵیادی شەهیدا بینیمان.
لە وەڵامی بەشی دووەمی پرسیارەکەتدا، بەڵێ، پەموایە ئەمە دەرئەنجامێکی بەهێز بوو. نەک هەر لە ڕووی هەڵهێنەرەکان، بەڵکو ناوەرۆک و دروشمەکان و دیوارنوسینەکان سەرنجڕاکێش و ئامادەکارانەی ناڕەزایەتیەکان لەم دواژدا.
تا باسی ناڕەزایەتیت کرد لە ٢٢ شار، بەڵام پێویستە ئاماژە بەوە بکرێت کە ئەمە تەنها ئەو شارانە دەگرێتەوە کە دەستیان بە ئینتەرنێت گەیشتووە و توانیویانە ئاپدەرت بکەن. بەو پێیەی حکومەت لە زەرەک لە شارەکان ئینتەرنێتی پچڕاندووە و لە هەندێکیشدا ئینتەرنێت بە تەواوی پچڕابوو، دەبێت ژمارەی شارەکان زۆر زیاتر بێت لەو ژمارەیەی کە باسکراوە. جگە لەوەی کە مانگرتنەکان نزیکەی هەموو شارەکانی کوردستانی گرتەوە، دوکاندارەکانیش لە گەڕەکەکانی نارمک و هەدهەن لە تاران و لە هەشت مانیان گرت. لەم حاڵەتەدا ئەمە لەبارەی هەموو مانگرتنەکانەوە نازانین.
خاڵی گرنگتر ئەوەیە کە گرنگی مەسەلەکە تەنها چەندایەتی نییە. کەشەکە لەوەدایە کە حکومەت لەماوەی چەند مانگی ئابردوودا بەردەوام بانگەشەی ئەوە دەکات کە هەموو شتێک ئاسایی بووەتەوە، گوایە "ئاژاوەگێڕیەکان" کۆتایی هاتووە، تەنانەت پەیوەندی لەگەڵ حکومەتکان باشتر بووە و هەموو شتێک لە ژێر کۆنترۆڵدایە. لە لایەکی ترەوە لە هەمان کاتدا لە دەرئەنجامی سەرهەڵدانەوەی جاری دووەمی شەش دەترسا. چونکە حکومەت بە تەواوی دەیزانی کە هەڵسوڕاوان و هەڵکخراوەکان چەن بەشدارن لە ئامادەکردنی ئەم دواژدا. بەهەی ئەمەوە بەشێوەیەکی بەرفراوان دەستی دایە دەستگیرکردن. زۆرێک لە هەڵسوڕاوانی بزووتنەوە جەراوجۆرەکانی دەستگیرکرد و هەڕەشەی لێکردن. بە تایبەتی کەسوکاری داخوازانی دەستگیر کرد و خستنیە ژێر هەموو جۆرە فشار و کێت و بەندکەوە، چونکە دەیزانی مەزاری گیانبەخکردووکان دەبێتە شوێنی کۆبوونەوە و ناڕەزایەتی. وەک ئاماژەت پێکرد شارەکانی قەرخکرد و یاسای سەربازیی ئانگەیەندراوی دامەزراند و هەموو هەڵە بکرێگیراوەکانی

ناردە سەر شەقامەکان. بەهام سەرەتای هەموو ئەمانە وەهامەکی توندی لەلایەن کەمەگاوە وەرگرت. گرنگی ٢٥ی شەهریوەر ئەوە بوو کە هەموو هەوە و پەوپاگەندەی ژیمی لە ناو برد. سەرەتای هەموو پەوپاگەندە و هەڕەشە و سەرکوتکانی حکومەت، نائەزایەتی لەسەر ئاستی سەرتاسەریدا دروست بوو و لەزی دەستاتدارانی لەخاک وخەهەکەشا.
با ئەوەش بڵێم کە نائەزایەتییەکان لە ٢٥ی شەهریوەرەوە دەستی پێکرد. دیارە نائەزایەتییەکانی زاهیدان لە ژێر هەیبەدا زۆر بەرفراوانتر و هەرەشەبرانتر لە جاران بوو. هه روه ها دروشم وتنەوەی شه و له گه ڵه که جیاجیاکانی تاران و ژماره یه ک شاری دیکه ده ستی پێ کرد.
دەکرێ بڵێین قۆناغێکی نوێ لە پەیڕەوی شەڕشدا دەستی پێکردووە. ئەم قۆناغە نوێیە لە لایەن حزبی ئەمە و زەرەک لە هەسوداوان و دامەزراوە خەباتکارانەکانەوە وەک شۆڕەلی دووەمی شەڕش ناودەبرێت. پەم وایە ئەمە هەستنگاندنێکی واقیعییە.
حەسەن ساڵحی: پاشایەتیخوازەکان و بزووتنەوە ئاستەوەکانیش زۆر هەوڵیان دا بە ئاوەژووی ناسیۆنالیزمی خەیان بدەن لە ساڵیادی شەڕش. لە وانەش هەنانە ناوەوەی ، دروشمی "ئەمە نەتەوە کەبیرین، ئێران دەگرینەوە". ئایا ئەم جۆگای ئەم هەوتانانە لە ساڵیادی شەڕشدا چۆن هەدەستنگێنن؟
حەمید تەقوایی: هەر ئەو دروشمەی کە باست کرد نیشانەی نامە بوونی ئەو بزوتنەوانەیە بەو دروشمە ئاستەقینەیانەی کە خەڵک لەسەر شەقام دەیدەنەوە، لەدیوار نوسینەکاندا دەبینرێن، یان لە لەدوان و بانگەواز و جاڕنامەکاندا لەلایەن چالاکوانان و هەڵکەراوە خەباتکارەکانەوە جەختیان لەسەر دەکرێتەوە.
ئاماژەم بە زنجیرەیەک لەو بۆگەنانانە کرد. لە هیچ کام لەمانەدا، چ لە گەنجان، چ لە ژنان، چ لە قوتابیان، چ خانەنشینەکان، یان کرێکاران، بە نموونە لە بەیاننامەیشورای نائەزایەتی کرێکارانی گرێبەستی نەوت، یان ئشورای کرێکارانی لایەنی سێیەم، یان سەندیکای هەفت تەپە، یان تەی لاوانی سەرتاسەری، یان بەیاننامەی دادخوازانی تاران و سیستان و بەلوچستان و هتد، هیچ شوێنەواری ئەم دروشمە یان دروشمی نەتەوەیی-میللی و وەک ئەوانە نابینیت. تەنانەت لە دەرەوەی وەاتیش ئەم دروشمە لە نەو خەڵکدا جۆگای نەبوو. بۆگومان چەند کەسەک لە پاشا پەرستە تونددەوەکانی دەرەوەی وەات دروشمیان دەوتەوە کە تا چەپ کفن نەکرێت، ئەم نیشتمانە نابەتە نیشتمان! بەڵاستی جۆگای شەرمەزاریە. ئەم جۆرە دروشمانە لە نەو خەڵکدا جۆگەیان نییە، چونکە بە هوونی کۆنەپەرستانە و دواکەوتوون و

پچەوانەی خواست و داواکاری ئازادیخوازانەی خەڵکن.
لەوانەیە بەیت ئەم جارە دروشمانە تەنها لەلایەن پاشایەتییەوە بکرێت و کەس ئاوڕی لێ نەداتەوە. هەنگاو ئەم وابەت، بەڵام کێشەکە ئەوەیە کە ئەم هیچ دژایەتییەک بە ئەم جارە دروشمانە لە لایەن پاشایەتییەوە نابینین؛ نابینین حسابی خۆیان لەمانە جیا بکەنەوە.
مەسەلەکە تەنیا لە سایادی شەشدا قەتیس نییە. پێشتر ئەم جارە دروشمە کەنەپەرستانەمان بینیوە. کاتێک دروشم و هاشتاگی "ئەمە پێکەوەین" بە هاونی لە دژی ئەدامەکان بەرزکرایەوە و تا ئەمەش بە شێوەیەکی بەرفراوان وەک یەکێک لە دروشمە سەرەکییەکانی خەڵک لە سۆشیال میدیا و لە شەقامەکاندا بەرز دەکرێتەوە و لە لەدوان و بانگەوازکاندا ئاماژەی پێکراوە، بەشێکە لە شاخوازکان ەایانگەیاند کە "ئەمە لەگەڵ پاشاین" و "ئەمە لە تەنیشت پاشا دەمێنینەوە". لەوە هاونتر نابێتەوە کە حسابەکێت لە خەڵک جیا بکەیتەوە! بە زمانی خۆیان دەڵێن ئەمە لەگەڵ خەڵکدا نین. دەڵێن ئەمە پاشا دەستەکان لەگەڵ خەمانین. تەنانەت لە حاڵەتێکدا دروشمی ژن ژیان ئازادییان گەیی بە ژن ژیان پەهلەوی! واتە "ئازادی"یان بە "دژە ئازادی" گەیی!
هەموو ئەمانە ئەوە دەردەخەن کە خەڵکی ەاستەو بە ئاشکرا لەبەرانبەر خەڵکدان و وەک فاکتەری نەرەنی، فاکتەری هەگریکردن مامەڵە دەکەن. ئەم جارە دروشم و گوتارانە بە هاونی دژە شەشن و لە ەاستیدا ئاو دەکەن بەئاشی کەماری ئیسلامیدا و لە کەتاییدا بە قازانجی حکومەت کەتایی دێت. لەم هاوانگیەوە سایادی شەش وەامەکی بەهەز بوو بە هاوتی ەاستەو و پاشایەتی خوازیش.
حەسەن ساحی: جگە لە حزبی کەمۆنیستی کرێکاری ئێران، بەشێک لە حیزبە سیاسییەکانی دیکە لە کوردستانیش داوای مانگرتنی گشتی دەکەن لە کوردستان ، کە وەامەکی ئەرەنی لەلایەن خەڵکەوە وەرگرت و ئەم مانگرتنە گشتییە هاویدا. بەڵام بەشێک لە حیزبە کوردییەکان بە حیزبی دەموکراتی کوردستانیشەوە هەوە دەدەن کارەکتەر و هاوخسارێکی کوردی بە شەشی ژن ژیانئازادی بدەن. بەچونی ئەوە لەم بارییەوە چیە؟
حەمید تەقوایی: سەرەتا وەک ئاماژەت پێکرد ئەو لایەنانە داوای مانگرتنیان لە کوردستان کرد. حیزبی ئەمەش ئەم بانگەوازەی کرد و خەشبەختانە ئەم بانگەوازانە وەامەکی ئەرەنییان وەرگرتەوە. وە ئەمەش یەکەمجار نەبوو. لە سەردەمی شەشدا چەندین جار حیزبەکانی کوردستان و هەروەها حیزبی ئەمەش بانگەوازی خەڵکی کوردستانیان کرد بە مانگرتن و ئەو بانگەوازانەش هەمیشە سەرکەوتوو بوون. ئەمە

ئەمجارە هەویدا و خەڵکی کوردستان لە سایەدا شەڕشدا زیاتر بەهێز و هەرش بۆرانە دژکۆتن. ئەمەش کردیەکە بە زیاتر بەهێزکردن و پێشخستنی شۆڕش لە کوردستان و لە تەواوی ئێراندا.
بەڵام ئەو خاڵەی ئەوە وروژاندتان سەبارەت بە هەوەدان بە بزووتنەوەی کوردستانی نیشاندانی شۆڕشی ئێستا، منیش هەمان تێبینیم هەیە. هاوکات لەگەڵ ساڵوێژی شۆڕشدا، حزبی دیموکراتی کوردستان بەیانناماێکی بڵاوکردەوە کە بە هەوونی بەهاکانی شۆڕش وەک کوردستانی دژناسێنت. بەهاگەلێک کە پێدەچێت لە کوردستانەوە بە ئێران و لە دوای ئێرانەوە بە هەموو جیهان بڵاوبوونەتەوە! بە گومان خەڵکی کوردستان هەڵکی گرنگیان هەیە لە شۆڕشی ئێستادا، بەڵام بەڵای من ئەم جارە هەونکردنەوە و ناساندنی شۆڕش لەسەر هەوانگەیەکی تەواو قەومی- نەتەوەپەرستانە دامەزراوە و بە فاکتەری نەرێنی دادەنرێت لە پڕۆسەی.شۆڕشدا. ئەمە دیوەکەی تری دراوی گۆڕەخوازی فارسە، کە هەموو شتەک دگەڵنەتەوە بە نەتەوەی کەبیر و "کوروشی کەبیر" و بەها نەتەوەیی- نیشتمانیەکان. یەکەکیان شۆڕشی ژن ژیان ئازادی بە بەها نەتەوەیی-نیشتمانییەکانی ئێران و ئەوی دیکەیان بە بەها نەتەوەیی-میللی کوردستان هەوون دەکاتەوە.
بەڵای من تەوەر و دروشم و بەهاکانی شۆڕشی ژن ژیان ئازادی نە کوردستانین، نە ئێرانی، نە فارسی، نە پەیوەندییان بە هیچ گەل و نەتەوەیەکی تریەوە هەیە، بەڵکو ئینسانین. هەر لەبەر ئەم هەکارەش جەماوەری خەڵکی یەکخستووە و کەی کردوونەوە. و بەم شێوەیە بووەتە جیهانی. دیار نییە خەڵکی وڵاتانی دیکە بۆچی ئەبەت پشتگیری لە شۆڕشگێی کوردستانی یان شۆڕشگێی نەتەوەیی ئێرانی بکەن کە شاهانەیەکان بانگەشەی بە دەکەن؟! یان ژنانی ئازادیخواز و فەمینیستەکانی جیهان چۆن دەتوانن خۆیان بە شۆڕشگێی کوردستان یان نەتەوەیی لە ئێراندا ببەستنەوە؟! دروشمی ژن ژیان ئازادی نوێنەرایەتی دەکات لە بزووتنەوەی "می تووە" بە فەمینیستە فەرەنسیەکان و بە ژنان لە هەموو وڵاتانی ئیسلامیدا. وەک هەر بۆیە لە سەرانسەری جیهان پشتوازی لەدەکرێت. ئەگەر ئەمە مەهسا بووەتە هەمزی شۆڕشی ژن و ژیان ئازادی و هەمزی هاوگاریخوازی ژنان لە ئێران و لە هەموو جیهاندا، ئەوە هەک لەبەر ئەوەیە کە شۆڕشی ئێستا لەسەر بنەمای بەها ئینسانییە گشتگیرەکان دامەزراوە. ژن ژیان ئازادی تەنها هەمای هاوگاری ژن نییە، بەڵکو دەنگی هەموو ٩٩٪ی جیهانە کە بەدەست سەختی کۆشانی ئابووری و هەڵاواردنە چینایەتییە گەورەکانی جیهانەوە دەناڵێنن!
دەموەت بەڵم خاڵی بەهێزی شۆڕشی ئێستای ئێران کە خۆی لە دروشمی ژن ژیان ئازادیدا دەردەخات، بەها ئینسانییە جیهانداگرەکانە، هەر

هەوێک بۆ وانیشاندانی کۆ کوردستانی یان فارسی و ئینگلیزی و بەگشتی نەتەوەیی- ئیتنیکی خستنە پیش چاوی ئەو شۆرشە تەنیا دەتوانێت زیان بە شۆرشی بگەیەنێت و لەم هەنگاوەوە پەیوەندی حیزبە کوردستانیەکان بەلادا بدەن. ئەگەر دەتوانێت چەوسانەوەی نەتەوەیی کە کێشەیەکی هاستەقینەیە، هەڵاوارتنی نەتەوەیی کە کێشەیەکی هاستەقینەیە، بە شێوەیەکی ئینسانی و بنەڕەتی چارەسەر بکرێت، پێویستە لەسەر بنەمای مافی یەکسانی هەموو خەڵکی دانیشتوو کە لە جوگرافیای ئینداندژین، بە گوێدانە بەڵگەنامەی لەدایک بوونیان لە کوردستان یان ئاسفەهان یان تاران، بەلوچ و ئازەری.جێخت بکەیتەوە. ئەگا چارەسەری ستەمی نەتەوەیی و هەڵاوارتنی نەتەوەیی، میللی-ئیتنیکی، دەرخستنی بەها گشتی و جیهانیەکانی شکڵ نییە. بەپێچەوانەوە دەبێ بگوترێ کە هیوا و خواستەکانی خەڵکی کوردستانیش، وەک هەموو هەموو خەڵکی ئێران ، ئازادی و یەکسانییە، ئەمە مافی ئینسانی و یەکسانمان بۆ هەموو خەڵکی ئێران دەوێت، هەر بۆیش جێخت لەسەر نەهێشتنی هەڵاوارتن و چەوساندنەوەی نەتەوەیی دەکەینەوە. ئەمە گوتارێکە کە واتای لابردنی ستەمی نەتەوەیی و لە هەمان کاتدا فاکتەری یەکێیزی و هاوبەختی خەڵکی کوردستان و باقی ئێران. ئەگەر حزبێ کوردستانیەکان ئەو ئاراستەیان نەبێت، تەنانەت لە خودی کوردستانیشدا، نفوز و بنکەی خۆیان لەدەست دەدەن.
حەسەن ساڵحی: بانگەوازی حیزب ئەوە بوو کە لە ٢٥ی شەهریوەردا چەرخەکان هابگرن و شەقامەکان داگیر بکەن. ئەم بانگەوازە تا چ ڕادەیەک جێبەجێ کرا و هۆکاری حیزب بە گشتی لە ئامادەکاری و هەڵکخستنی ٢٥ی شەهریوەردا چی بوو؟
حەمید تەقوایی: مەبەستمان لە داگیرکردنی شەقامەکان، کەبوونەوە و خۆپیشاندان و هەڵپەڕوان و بە گشتی هەر جۆرە نمایش و چالاکیی ناڕازایەتیمان بوو. لەوانەش دروشمی شەوانە و نووسینی دیوار و هتد. وەک لە سەرەوە ئاماژەمان پێدا، بەڵایەنی کەمەوە لە ٢٢ شاردا ئەمە هەوێداوە. شەقامەکان داگیرکرابوون.
هەروەها جێختمان لەسەر بوونی بە حیجابی لەسەر شەقامەکان و خۆپیشاندان لەم هەڵوێدا کرد. وە بینیمان لەم هەڵوێدا ژنانی ئازا بە بە حیجاب لەبەردەم هەزە سەرکوتکەرەکاندا دەرکەوتن و ناڕازایەتیان دەربڕی.
سەبارەت بە مانگرتن، هەرچەندە ئەمە جێختمان لەسەر کوردستان دەکردەوە، بەڵام بانگەوازەکەمان سەر تاسەری بوو. باسی ئەمە ئەوە بوو کە ئەم هەڵوێ پشووی فەرمی بێت بە یادی گیانبەختکردوانی شکڵ و وەکو هەڵوێی گیان بەختکردوان بناسرێت و وەک پشووی فەرمی لە مەڕوو و لە هەڵوێەردا تەمار بکرێت. جێختکردنەوەمان ئەوە بوو کە یەکەمین

ساڵیادی شەش، ٢٥ی شەهریوەری ١٤٠٢، دەتوانێت ببێژی دەستپێکی ئەم بزووتنەوەیە بێت. بەڵام ئەمە ئاسۆیەک و دیدگایەکی خستە بەردەم کەمەگا کە ئاگەرچی مانگرتنەکە بەو شێوەیەی کە ئەمە بانگەوازمان کرد گشتگیر نەبوو، بەڵام لە هەمان ئاو شارانەی کە ڕوویدا، لە کوردستان و لە چەند شارێکی تردا، ئاوە نیشانی دا کە ئاو مانگرتنە کەمەگە بەم ئاراستەیە دەڕوات.
ئەم جەختکردنەوە لە ساڵیادی شەش وەک پشووی فەرمی بە ڕەزگرتن لە یادی گیان بەختکردووکان لە هەندێک بانگەوازی هەڵوێستکانی دیکەشدا بەرزکرایەوە و هیوادارم ئەم گوتارە لە ئاگەیاندنەکان و لە لەدوانەکاندا و لە بانگەشەی هەڵوێستکانی شەشدا دووبارە ببێتەوە ، و دەتوانین ئەم ڕەژە وەک ڕەژەک ئاهەنگ بگێڕین ئەمە بتوانین ئەم ڕەژە وەک ڕەژەک کە خەڵک هەموو ساڵێک ڕەزی لەبگرێت بچەسپینین. سروشتییە تا ئاو کاتەی کەهەشتا کەماری ئیسلامی نەڕوخاوە، لایەنێکی گرنگی ئەم یادکردنەوەیە، ناڕەزایەتی بێت بەرامبەر بکوژانی شەشگەرەکان.
دیارە ئاوە پرسیارتان لە ڕەشی حیزب کرد. لە وەڵامدا دەتوانم ئاماژە بە کەناڵ جەدید تریبیونی شەش بکەم کە ماوەیەکی زەر لەمەوبەر پەشوازی لەم ڕەژە کرد. هەموو ئەم لەدوان و بانگەوازانەی کە باسم کرد، تەلەفزیۆن ووماڵیان دەکرد، باسیان دەکرد، بانگەشەیان بۆ دەکرا، ڕەنمایی تایبەتیان خستەوو، لە جەری دروشمەکانەوە تا خەپیشاندانی شەقامەکان و مانگرتن و داخستنی گشتی و هتد. ئەمانە هەموو ئاو گوتارانە بوون کە لە کەناڵی ئاسمانی کەناڵ جەدیدەوە لە کەمەگادا دەوروژێنران و ڕەگا پیشاندر بوون.
هه روه ها ڕەکخراوه حزبییه کان وه ک کەمیته ی ڕەکخستن، کەمیته ی کوردستان، ڕەکخراوی لاوان، کەمیته ی ده ره وه ، هه موویان به شدار بوون و ڕەڕەکی کاریگه ریان نه ک ته نها له ئاستی پەوپاگه نده دا به ڵکو له ئاستی کرده یی و مه یدانیشدا گەڵا. پەویستە بگوترێ لە هەردوو لایەنی داگیرکردنی شەقام و ئاگرتنی چەرخەکانەوە، حیزبەکەمان گوتار و کەشکی بەبەشی خەی خوەقاند کە ئەمەش بنەمای دەرئەنجامی ساڵیادی شەش بوو.
حەسەن ساڵحی: بەڵای ئاوە ڕەگاکانی پەشەوی زیاتری شەش چین؟
حەمید تەقوایی: ئاگەر بمەوێت بە دوو وشە دەریببەم، ڕەگای پەشەوی شەش "ڕەکخستن"ە. ڕەکبخراو بوونی زیاترە!
زەر کەس باسی یەکگرتوویی خەڵک دەکەن. ئەم یەکێتییە بە شێوەیەکی بابەتیانە خەی لە ڕەکخراو بوونداً نیشان دەدات. واتە لە خەباتی دەستەجەمعی و ڕەکخراو و هەماهەنگدا. زەرێک لە هەسوڕاوانی شەش، گەنجان، ژنان، بەشەکانی دیکەی کەمەگا بە تاک یان زەرترین کەس

کار دەکەن. جەختکردنەوەمان ئەوەیە کە کاری بکەمەن و لەکخراو فراوانتر بکرێت. خشبەختانە ئەمەن لەکخراوگەلێک هەن کە هەموو هەسوڵاوان دەتوانن لەسەر ئاستی سەرتاسەری بەشداری تێدا بکەن. نموونەی ئەمش تێی سەرتاسەری شەشی ژن ژیان ئازادییە کە لە زەرێک لە شارەکاندا کاردەکات و چەندین گروپی گەنج و خوێندکار و قوتابیان لە شارە جیاجیاکاندا بەشکن لەو تێن. پەیوەست بوون بەم جەرە لەکخراوانە هەنگاوێکی گەورە دەبێت بۆ بەهێزکردنی شەش. کەکردنەوە واتە شەکی هەماهەنگ و لەکخراو و کاریگەر و سەلامەت. بۆ هەر شۆڕشێک کە بیری لێدەکەیتەوە، لەکخراوبوون چەند جارێک هێز زیاد دەکات.

نموونەیەکی دیکە ئەو لەکخراوە کرێکارییانەیە کە لە شەشدا چالاکن. لە بزووتنەوەی کرێکاریدا ئەو لەکخراو لە مەیدانی خەباتدان، وەک شورای لەکخستنی ناەزایەتی کرێکارانی گرێبەستی نەوت، یان شورای کرێکارانی ئەرکانی سەهەم، یان سەندیکا و شورای هەفت تەپە، کرێکارانی پەەای ئەهواز و ژمارەیەک لە لیژنە و دامەزراوە دەرینەکانی کار کە زەر لە پەش ئەم شەشەوە چالاک بوون. بۆ تایبەتی بۆ بۆنەی ساەەژی شەشەوە ٦ لەکخراوی کرێکاری – شورای لەکخستنی ناەزایەتی کرێکارانی گرێبەستی نەوت، شورای لەکخستنی ناەزایەتی کرێکارانی نافەرمی نەوت (ئەرگانی سەهەم)، ئەنجومەنی کارەبا و کانزاکانی کرماشان ، لیژنەی بەدواداچوون بۆ دروستکردنی لەکخراوە کرێکارییەکان، سەندیکای بەیەکارانی ئەلبورز، دەنگی سەربەخۆی کرێکارانی گرووپی میللی پەەا – لەگەل دوو لەکخراوی دیکەدا، بانگەوازی ژنانی ئەران و لەکخراوی دادخوازان، لە ڕاگەیەندراوێکی هاوبەشدا، ئەوان بانگەوازی خەکیان کرد بۆ دەربەینی ناەزایەتی لە ساەیادی شەشدا، جەختیان لەسەر کەمترین داواکارییەکانی بیست لەکخراو وەک "جاەنامەی یەکگرتوویی خەک لە شەشی ژن، ژیان ئازادی" دا کردەوە و ڕایگەیاند کە "بۆ هێزی خەباتمان دەیکەین بۆ ٢٥ ی شەهریوەر، ساەەژی شەشی ژن، ژیان ئازادی، هەموو ساەک و لە سبەی ەەژدا دەکەینە پشووی فەرمی.

ئەم نموونە و مەدەلکە لەو ەەەی کە لەکخراوە کرێکارییەکان بە هەماهەنگ و شان بە شانی ژنان ودادخوازان و بەشکانی تری کەمەگە دەتوانن لە بەهێزکردن و پەشخستنی شەشدا بیگەەن. نموونەیەک و مەدەلێک کە بانگەوازی هەموو هەسوڵاوانی بزووتنەوەی کرێکاری دەکات بۆ پێکهێنانی شورا و کەمیتە و لەکخراوی ناەزایەتی.

لە کۆتاییدا پێویستە ئاماژە بەوە بکەم کە ئەم شەشە وەک ئەم لەکخراوانە ڕایگەیەندوە، بەگەنامەی تایبەتی خۆی هەیە، وەک جاەنامەی ١٢ مادەی ٢٠ لەکخراو، جاەنامەی داواکاری

پشکۆتنخوازانەی ژنان و ئەو لەدوانەی کە لەلایەن هێکخراوەکانی ژنان و دادخوازان وخانەنشینەکانەوە دراوە. ئەو دروشم و داخوازییە هاوبەشانەی کە لەم جانامانەدا هێنگ دەدنەوە، فاکتەری گرنگن کە بەشێ جیاوازەکانی کۆمەڵگا یەکدەخات. ئاڵای ئەم بەڵگەنامانەی شۆڕش بەرز ڕابگیرێت و جەختیان لەسەر بکرێتەوە و ئاماژە بە ناوەڕۆکیان بکرێت. خۆشبەختانە لە سایەی شۆڕشدا ئەمە هاوبەشە و پێویستە ئەم بزووتنەوەیە بەردەوام بێت.
من جەخت لەسەر هێکخستنی هەرچی زیاتر و سەرتاسەریت دەکەمەوە، هەروەها بەرزکردنەوەی ئەو بەیاننامە وجانامانەی کە لە لایەن شۆڕشەوە دەرچووە. زیندوو ڕاگرتنیان، بەردەوام پەروەردەکردنیان و بانگەوازکردنی خەڵک بۆ پشتیوانیکردنیان فاکتەری گرنگە بۆ هێکخستنی هەڵسوڕاوان و ڕێزەکانی خەڵک.
خاڵی کۆتایی گرنگیدان بە ژنان و پێگەی حیزبە. حیزبی ئەمە بۆ شۆڕێکی بەرفراوان لە شۆڕشدا بەشدارە، لە بوارە جیاجیاکاندا چالاکە. حیزبێک کە لە مەڕە ئاڵای ئەم شۆڕشە، شۆڕشی ژنانەی بەرزکردۆتەوە و ئەمەش لە پێگەی کۆنا جەدیدەو لە پێگەی هەموو ئەو پێوەندی گرتن و ئەوپێوەندیانەی کە لەگەڵ خەباتە مەیدانییەکاندا هەیەتی، هەوڵی بەهێزکردن و قووڵکردنەوە و یەکگرتوو کردنی شۆڕش دەدات تا ئەو جێگایەی کە دەکرێت. بەڕەو سەرکەوتن ببات. دوا بانگەوازی من بۆ تایبەتی بۆ هەموو هەڵسوڕاوانی شۆڕشی ژن ژیان ئازادی و هەموو تەکۆشەرانی بزووتنەوە ناڕازییەکان، پێویست بوونە بە حیزبی خۆتانەوە، حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی ئێران.

٢١ی ئێیلوولی ٢٠٢٣، ٣٠ شەهریوەری ١٤٠٢

کیمیای دەماریی.. ڕەهەند سا بیر

کیمیای دەماریی Neurochemistry

کیمیای دەماریی، لقێکی زانستی دەمارەکانە neuroscience کە دیراسە بە پرسسە کیمیایی و ئاوێتەکان و ئێتەمکانی ناو سیستەمی دەمار ئێکات، هەروەها ئەو میکانزیمە ئاڵوزانە کشف ئێکات کە بناغەی

گواستنەوەی سیگناڵەکانن لە نێوان دەمارەکاندا. یەکێک لە سەمارەکانی کیمیای دەماریی، ئەو رێگە سەرەکییەیە کە ئایۆنە مێتاڵییەکان لە هاوەڵنییکردن و ساناکاریی ئەغری سینگناڵەکانی دەماردا، ئەیگرێن.

ئەگەر لە جوغزەکی تەرەو کیمیای دەماریی، رەنگدانەوەی بریتییە لە شێنوکەوکردنی پرۆسەی کیمیایی و پێکهاتەکانی ناو سیستەمی دەمار، بە تایبەتیی دەماغ و بەبەی پشت کە هەوئەدات لە گەڵ ئاژەڵکانی نێوان مەیکیوەڵ جیاوازەکان تێبگات، وەکو گواستنەوەی دەماریەکان، ئایۆنەکان و ماددە بایۆکیمیاوییەکانی تر! ئەم بواری کیمیای دەماریە، زۆر گرنگە بە تێگەیشتن لە میکانیزمی بنەمای پەیوەندییە دەماریەکان، فێربوون و یادەوەریی، هەروەها فیسیۆلۆژیی نەخۆشییە جەراوجۆرەکانی دەمار و دەروون! سەرەڕای ئەمەیش، میکانیزمە بنەڕەتییەکانی پەیوەندیی دەمارەکان و مەعریفە و ڕەفتارەکان، ئاشکرا ئەکات. دەرکی کیمیای دەماریی، لە پێش هەموو شتێکەوە بە ڕەشنکردنەوەی ئاڵۆزییەکانی دەماغ!

Role of metal ions in neurotransmission
ڕۆڵی ئایۆنە مێتاڵییەکان لە گواستنەوەی دەماریەکاندا

گواستنەوەی دەماریی، پرۆسەیەکی سەرەکییە کە لە ڕێگەیەوە، دەمارەکان پەیوەندیی لەگەڵ یەکتردا دروست ئەکەن. لە جەوهەردایشدا، بریتییە لە ئازادکردن release و وەرگرتن و لێکدانەوەی گواستنەوەی دەماریی neurotransmitter کە نێردراوی کیمیایین chemical messengers. هاوکات، گواستنەوە کیمیاییە، پێکهاتەی زۆر گرنگن و بە جیا کار ناکەن، ئایۆنە مێتاڵییەکان، بە تایبەتیی ئایۆنەکانی کاڵسیەم، پۆتاسیەم و سۆدیەم، لە کاری ڕێکخستنی ئەم پرۆسەیە ئاژەدا ضەرورن.

Effects of metal ions in nervous system کاریگەریی ئایۆنە مێتاڵییەکان لە سیستەمی دەماریدا
ئایۆنە مێتاڵییەکان ڕۆڵی گرنگ ئەبینن لە کارکردنی ئاسایی دەمارەکان سیستەمی دەماریدا، بەڵام ناهاوسەنگیی، یان وجودی هەندە ئایۆنی مێتاڵ، ئەتوانێ کاریگەریی سەمەرەی هەبێت، چ سوودبەخش بێت، چ زیانبەخش بێت لەسەر دەمارەکان

ئایۆنەکانی کاڵسیەم، پۆوسیتە بە فەرمانە جیاوازەکانی دەمار، ڕەکی گرنگی ئیجابیی هەیە لە دەردانی گواستنەوە دەماریەکاندا.

هەروەها بانسی دروستی کالسیۆم زۆر موهیمە بۆ هاوەڵانیی وروژاندنی دەماوکان و ئاماژەدان! ئایۆنکانی سۆدیۆم و پۆتاسیۆم، ئاساسن بۆ ئۆرکی کردار action potential، ئەو سیگنالە کارەباییانەی کە دەماوکان بۆ پەیوەندییکردن بەکاریئەهێنن. تەوانزی نشوی نێوان سۆدیۆم و پۆتاسیۆم، لە سرانسەری پەردەی دەماوکاندا زۆر گرنگە بۆ پاراستنی پۆتێنشیۆلی پشوودان و کردار. ئایۆنی مگنسیۆم، بەشدارە لە تەنظیمی چالاکیی ئایۆنییکان Ion channels و ئەکتیڤیی وەرگرەکان لە دەماردا، هەروەها رێگری گرنگی هەیە لە بەرگرییکردن لە زیادەیی ئاماژەدانی وروژێنەر.

ئەوەی لە دواین، سوودی ئایۆنە مەتاڵییەکان بوو، لە بەرامبەردا، ئایۆنی مەتاڵیی زیانبەخشکانیش هەن، وەکو قوقوشم کە ئەبێتە هۆی لاوازیی فێربوون و کشەی ڕەفتار و تەکچووونی هزر. جییو، کامیی هەستیاریی و جوڵە دروست ئەکات. کادنیۆم، باعیثی مردنی خانە دەماریەکانە.

ئەنجامگیریی Conclusion

لە کۆتاییدا، کیمیای دەماریی، فرە پسپۆڕییە، وردبوونەوە لە وردەکاریە کیمیاییەکانی سیستەمی دەمار، ئایۆنە مەتاڵییەکان، بە تایبەتیی، سۆدیۆم، پۆتاسیۆم، کالسیۆم، ئەدای گرنگییان هەیە لە دروستکردنی پۆتێنشیۆلی کردار action potential و بڵاوبوونەوەی سیگنالەکان. هاوەڵنییکردنی ئۆم ئایۆنانە گرنگە بۆ پاراستنی کارکردنی تەندروستانەی دەماغ، بۆ تەکچوونی هاوەڵنییان، تەکچوونی دەماوکان ڕووئەدات. تێگەیشن لە کارییگەریی قووڵی ئایۆنە مەتاڵییەکان لەسەر کیمیای دەماریی، زۆر گرنگە بۆ توێژینەوەی بناغەی هەردوو زانستی دەمار و پەرەپێدانی چارەسەرکان بۆ حالەتە دەماریەکان!

ڕەهەند سابیر

سەرچاوەکان:

Purves, D., Augustine, G. J., Fitzpatrick, D., et al. (2001). .“Neuroscience.” 2nd edition. Sinauer Associates

Nelson, D. L., & Cox, M. M. (2017). “Lehninger Principles of .Biochemistry.” 7th edition. W. H. Freeman

Kandel, E. R., Schwartz, J. H., & Jessell, T. M. (2000). .“Principles of Neural Science.” 4th edition. McGraw-Hill

Hennigar, R. A., & Kelleher, S. L. (2012). “Metal ion transport and regulation in the nervous system: A review.” .Molecular Neurobiology, 45(2), 262-273

Kandel, E. R., Schwartz, J. H., & Jessell, T. M. (2000). .“Principles of Neural Science.” 4th edition. McGraw-Hill

Purves, D., Augustine, G. J., Fitzpatrick, D., et al. (2001). .“Neuroscience.” 2nd edition. Sinauer Associates

Squire, L. R., Berg, D., Bloom, F. E., et al. (2012). .“Fundamental Neuroscience.” 4th edition. Academic Press

---

کورتیلۆ چیرۆک/ تاکۆ نۆعلی سور.. محەمەد حەمۆ تۆقی

هەر شانۆکی داۆک و ئەستێرەیۆکی بەسەرۆو بوو، هەردوو دەستی خستبووە سەر کەلەکەیی و لە قەراغی چاۆکۆ بەپۆوە وەستابوو، لە شەرماناو لە گەرمادا شۆالی عارەق بوو بوو، چاوەڕێی ئۆوەی دەکرد تا زووە هەموو ئۆوانەی ناو پاسۆکان لە چاۆکەدا ێیزبکرێن، چاوی هەر لەسەر پاسۆکان بوو،
ـ ئەم حەشامەتە کەی تەواو دەبێ؟
کەسۆک لە چاۆکۆوە بە دەستە بچکۆلەکانی دەیدا بە قاچۆکانیدا و بە چاوی فرمێسکاوییۆوە بانگی دەکرد، ئەم هەر بە ئاگابوو، هەر چاوی لەپاسۆکان نەدەبڕی، جار جارە دەستۆکی بە سەربازۆکان هەڵدەبڕی و بەزمانۆکی خۆی هاواری دەکرد:
ـ دەی خەراکۆن، خەرا ..
ئاوەڵۆکی بە خوارەوە دایەوە و سەیرۆکی چاۆکۆی کرد، منداڵۆکی چوار پێنج ساڵان، دەستی بە بەرزدکاتەوە و هەر دەڵێت :
تاکە نۆعلۆکەم، تاکە نۆعلۆکەم .

وشەی (نەعل) سەرنجی بە قاچەکانی منداڵەکە ڕاکێشا، بینی منداڵەکە تەنها یەک تاک نەعلی سوری لەپێدایە، بانگی سەربازێکی کردو هەر بەزمانەکەی خۆیان پێی وت:
پاسەکان بگرن، تاکە نەعلی ئەو منداڵە بەجێماوە بۆی بهێنن، سەربازەکە سەلامێکی بە کردو وتی:
فەرمانتە گوورم ..
سەربازەکە هەشت بەلای پاسەکان و ئەفسەرەکە چەند هەنگاوێک لە چادرەکە دوورکەوتەوە، حەشامەتەکە، ژن و منداڵ، پیر و گەنج هەمووی لە چادرەکەدا ڕیزکرابوون، ڕیزێک سەربازی چەک بەدەست، ئامادە و دەست لەسەر پاڵپێتکەی تفەنگ ڕووەو حەشامەتەکە وەستابوون، چاوەڕێی فەرمانی تەقەکردن بوون، سەربازەکە بەتاکێک نەعلی سوورەوە هاتەوە، لەدووری چەندمەترێکەوە نەعلەکەی فڕێدا بە ئەو شوێنەی کە ئەفسەرەکە بەدەست ئاماژەی بۆکرد.
ـ یەک، دوو، سێ .
شریخەی تفەنگ منداڵ و تەواوی حەشامەتەکەی شۆکەی خوێن کرد و دوا هەناسەی ژیانیان بە بیابان و بە ئاسمان سپارد.
خەڵکی شۆفڕەکان هاتن و چادرەکەیان داپێشی، ئەفسەرەکە پێش ئەوەی بڕوات، سەیرێکی چادرەکەی کرد، لەوە دڵنیابوو کە تەواوی چادرەکە داپێشراوە، ئاوڕێکی لە شوێنی منداڵەکە دایەوە، بینی تاکە نەعلە سورەکە بەسەر خڕەکەوەیە.
دڵنن: لەو ڕۆژەوە ئەو ئەفسەرە لە نەعلی سور دەترسێ .

کچی ویترۆڤیسی.. سین کوردستانی

چاوی بەییە چەن تاڵە قژێکی سپی و لەبەر خۆیەوە وتی ئەمە: ئیتر کەی سپی بووە. مسواکەکەی لە ناو دەمی هەشتەوە، ڕوومەتی لە ئاوێنەی ئاودەسەکە نزیک کردەوە کە وردتر چڕچەکانی گۆشەی چاوی ببینێ. دوکتۆری پسپۆڕی پێست پێی وتبوو کە دەبا زووتر کرێمی دەوری چاوی بەکارهێنابا، ئێستا ئیتر بە کرێم چاری نایەت و ئێبە بوتاکس بکات و ئۆویش هەر تاقەتی ئۆوب کارانێی نەبوو. چاوەکانی کرژ کردەوە بۆ ئەوەی چرچەکانی تەواو ببنێ ئەو پەنجێی قاڵاوێی کە خانم دوکتۆر وتبووی ، دەنگی پێکەنین پەنجەکانی قاڵاوی لێکپژاند… لای کردەوە بەرەو دیواری پشتی سەری، دەنگەکە نەما.. ئاوێکی ڕادا بە

دەمیدا و میسواکەکەی نایەوە نێو پەرداخە سرامیکییە لووپەیوکەی بەردەم ئاوێنەکە. پەرداخێک کە جارێک لە سەفارێکی شاخوانی بە هەڵە لەنێو جانتاکەی کوتبوو و دواتر دەرکەوت هی کچە تارانییەکی نەشمیلانییە کە وتبووی نایهێوە و پشکۆشی کردبوو. دواتر کە نەشمیلانخانمی خاوەن پەرداخ بەختیاری لە چنگ دەرهێنا، زانی کە ئاوەندیش وا ئەم بیری کردبوێوە بەخشندە و دەس ئاوەڵا نەبووە. دەستی برد خاولییە سپییەکەی هەواسراو لە لای ئاوێنەکەی هەگرێ ترپەیەک هات، خاولییەکەی خستە سەر ووومەتی و چەناکەی بەرەو میچی ئاودەس ڕاکشا، وەک ئەوەی ماسکێکی ووومەتی بە ئارامی لەسەر پێستی دانابێ، دەنگی قاقا بەرز بوویەوە. خاولییەکەی لابرد، کۆکی سپی خاولییەکە بە سەر ووومەتی وەک توێژاڵێکی ناسکی بەفر مایەوە، بە زەبر و زەنگەوە خاولییەکەی لە ئاقە پلاستیکییەکەی پاڵی ئاوێنەکە هەواسی ، گێپەکەی کوژاندەوە و هاتە دەرەوە. چاوی لە کاتژمێری سەر دیواری هاڵەکەی کرد، چارەکێکی مابوو بە دوازدە.
لە کەوانتری ئاشپەزخانە دوو دەفری بچووکی فافۆن و پلاستیکی دەرهێنا، برینج و مریشکی سوورکراوی کردە نێو دەفرە فافۆنەکەوە ، پێ پڕی کرد. ماوەیەک بوو کوێ کوردێک ببوو بە هاوکاری و جارو بار پێکەوە نانی نیوەڕۆیان دەخوارد. هێندێ جاریش لە خراکی یەکتریان دەخوارد، هەربۆیە هەموو جارێ تۆزێ زیاتری دەکردەوە ناو دەفرەکەیەوە. بە خۆشی و تاقەتێکی زیاتریشەوە دەستی بە چێشت لێنان دەکێیشت. بیری لەوە کردەوە ئەنگێ سبەیش تامی مریشکەکەی پێ خۆش بێ ، وەک چۆن دوێنێ ساکاد ئاڵاڤیەکەی بە لەزەتەوە خواردبووو و هەفتەی پێشوویش چێژی بردبوو لە شرباوەکەی. بزەیەک نیشتە سەر لێوە باریکەکانی کە دەنگی قیژەیەکی ناسک و کچانە بەرز بوویەوە و بە شوێنیدا زرمە زرم دەست پێبوو . لێوەکانی هەڵقرچاند و سەری دەفرە فافۆنەکەی سفت و سڕ خولدا، لەبەر خۆیەوە وتی: سبەی بە نوێیش ناکرێتەوە . لەکاتی فراوین خواردندا لەگڵ هاوکارێ کوردەکەی ئەم زیاتر بیسڕ بوو و ئێو بوو کە قسە و نوکتەی خۆشی دەگێڕایەوە . زڕ جار پێدەکەنی و هێندێ جاریش وەبیر کەسێک دەکەوتەوە، کەسێک کە دوایین پێکەنینەکانی لەگڵ ئێو کردبووو. هاوکارەکەی چۆن ساکاد بوو کە لە ژنەکەی جودا ببوویەوە، بەنام هێشتا هێر لە دادگە و مەحکەمە بوون. قیژەیەکی بەنازەوە هات و چەن قریوەی ناسک و قاقایەکی بەرز ئاشپەزخانەکەی تەنیوە. دەفرە نایلۆنە ڕەنگ پڕوەنەماوەکەی پێ کرد لە کاهوو و تەماتە و خیاری ئەنجنراو و گورج و گێ خستییە نێو جانتای تایبەت بە خراکی کە شازدە ساڵ لەمەوبەر کاتێک لەو ئیدارەیە دامەزرا کێبووی و نانی بەیانی و فراوینی تێدا دەبردە سەر کار. هاوکارەکانی بە شۆخی

پێیان دەوت؛ تۆ گەلێک بە وەفای شیلان، هەرگیز هیچ شتێک فڕە نادەی، واز بێنە لەم جانتایە ئیزیوە ئیتر.. شیلان چاوی لە دەسکی چەن جار پووکاوی جانتاکەی کرد کە ناشیانە دووریبوویەوە و بە ئارامی خستییە نێو یەخچاڵەکەوە، ئامادە داینا بەیانی زوو ماتەم نەبێ و خۆرا هەڵیگرێ و خۆی بگەیەنێتە پاسەکەی... دەنگی قسە و پێکەنینی پیاوێک بە ئەستەم هات.. هەستی کرد دەستی دەلەرزێ، چاوی لە پەنجەکانی کرد کە دەمارێکی شینی تۆخ وەک مار لێیان ئاڵابوو.. ڤی بوو لەودەستە چەق و هەقانەی کە لە دەستی پیرەژن دەچوون. تازە پێی نابووە چل ساڵییەوە و وەک دایکی هەرجار پێی دەوت، هیچ دەسکەوتێکی نەبوو لە ژیانیدا؛ نە مێردێک، نە منداڵێک، نە تەنانەت نیوە دەزگیرانێکیش.

چرای ئاشپەزخانەی کوژاندەوە و کتێبی سەر مێزە چکۆلەکەی بەردەم قەنەفەکانی هەڵگرت ، چرای هاڵەکەیشی کوژاندەوە و چوە ژووری خەوتن، ژوورێکی چکۆلە کە بە زۆری سیسەمەکەی تێدا جێ کردبوویەوە.. هەرجار کە نیوەشەوان دەنگی جیەجیی سیسەمەکەی ئاپارتمانی دراوسێی خۆی لێ ئاڵۆز دەکرد، بیری لەوە دەکردەوە کە چۆن ئەو سیسەمەی دووکەسییەیان لەو ژووڕە چکۆلەیەدا جێ کردۆتەوە. نەخشە و پلانی هەموو ئاپارتمانەکانی ئەو بینایە هەر یەک بوو و هەرچەن لێو هەموو ساڵانەدا شیلان تەنیا یەک جاریش پێی نەنابوویە ماڵی هیچکام لە دراوسێکانی، بەڵام بە بەرز بوونەوەی هەر دەنگێک دەیزانی لە کوێوە دێت و تەنانەت ناوەوەی ماڵەکەیان و دیزاینەکەیشی بە ووڵی دەهاتە پێش چاو. دراوسێکانی تەنیا بە هەڵکەوت و لە ڕێگەو و لەسەر پلیکانێکاندا دەبینی و زۆر بە دەگمەن سڵاو و چاک و چۆنی لەگەڵ دراوسێیەک هەبوو، بەڵام لە ووی جل و بەرگ و جانتا و پێڵاوەکانیانەوە لە زەینی خۆیدا کۆسایتیێکی تایبەتی بۆ ساز دەکردن و تۆنانێت دیکۆر و دیزاینی ماڵەکەیانیشی دەنەخشاند. لە ووی هەر ئەو جانتا و پێڵاوەیان جل و بەرگی خەوتن و ئاشتی و تۆران و شەوازی سێکس و سەرکەوتوو بوون یان نەبوونیان لە سەر جێگەی دەهێنایە پێش چاوی تا ئەوان لە دەنگ دەکەوتن و ئەمیش پێڵاوەکانی ئارام ئارام قورس دەبوون و دەروازەی چاوەکانی دادەخران. دەنگی مۆسیقایەکی بەسۆز هاتە بەرگوێی، زۆر حەزی لە دەنگی ئێلیسا بوو، بەڵام پێی خۆش نەبوو ئەم دراوسێ تازەیەی کردبووێ دەهێنای دەسپەکەری نەبەرد. بە بەوای ئەو دەنگی ئێلیسا ئاسمانی بوو و هی عەشقێکی ڕاستینە، وەک هاوڕێ کرماشانییەکی سەردەمی زانکۆی کە هەمیشە بە گاڵتەوە لە ژووری داخلییەکیاندا دەیوت: "عشق تەنیا عشقی شیلان، عشقی بانی ناوکە، ئەوباقیتان عشقتان ژێری ناوکە."

لەگەڵ ئەلیسا هەندێ وشەی دەس و لاق شکاوی عەرەبی وتەوە کە ماناکەی نەدەزانی… هەرجار کە بیری لە دکۆر و دیزاینی ماڵی ئەم دراوسێ عەرەبانەی دەکردەوە کە کۆمکی خوێندکاری لوبنانی و کچە هاوڕێکەی بوون، کلیپی گۆرانیبێژە عەرەبەکانی دەهاتە پێش چاو ، دیزاینێکی گەرم و ڕەنگاوڕەنگ، سوور و پرتەقاڵی و پڕ لە دووکەڵ و نەرگەلە لەڕ مەشکیدا دەنەخشا. دەنگی قاقا و قریوەی کوڕ و کچە لوبنانییەکە نەمابوو.. جار و بار وردە وردەک دەهات وەک بڕێی دانیشتوون پێکەوە قسە دەکەن، ڕەنگە لەبەر تەلەڤزیۆنەکەیاندا ڕاکشاون. کوولێرەکەی کوژاندەوە، جلەکانی دانە دانە دەرهێنا و فڕێی دانە سەر کورسییە دارینەکەی بەر ئاوێنە و بە ئارامی لە سەر جێگاکەی راکشا.. جێێی قەرەوڕەکەی هات.. کۆن بوو. وەک زەربەی شتەکانی تری، بەڵام شیلان بەتەما نەبوو تەختکی تازە بکڕێ. چەن جار چاوی لە ژەرناڵی جوان و مەدڕەن کردبوو کە لەبەر دەرکە دایاننابوو، یان لە مەتەبی دوکتۆرەکاندا لە گۆڤارە جوان و ڕەنگینەکاندا کە ڕکلامیان بۆ تەخت و سیسەمی جوان و شیک دەکرد، دڵگڕا بۆ شۆن سیسەمکیی جواندا. بەڵام دوای سەفەرکی نابەدڵ بۆ شومال و ناچار بوونی بە خەوتن لە سەر سیسەمکی شیک و مەدڕەنی هۆتێلکی گران کە یەک شەو بۆ خەوی و یەک هەفتە سەرشە و گۆژ و وێی بۆ بەدواوە بوو، پەشیمان بوویەوە لە وەلانانی تەختە کۆنەکەی و ئیتر هیچ ژەرناڵکیشی چاو لێ نەکرد. دەست و لاقی ڕاکشا، ئەوەندەی کە هەموو ئێسک و پێستی داخ و یاوداری بلکۆ بە مەلافە سارد‌ەکەدا و وەک ئاگرکک ئاوی پێدا بپرژێنێ، کزر و فڕنک ببێتەوە. ئەم مەدڵ راکشانە بۆختیاری وەبیر نیگارە بەناوبانگەکەی داوینچی دەخستەوە، پیاوی وێترۆڤیسی کە چوار لاق و چوار دەستی کردبوو و رایکشاون تا پێانپێی خۆی. دەست و قاچەکانی تا ئەو جێگای بۆی کرا دڕواندیو کرد بۆ ئەوەی فڕنکایی مەلافە کۆن و خاوێنەکەی هەموو پێستی بگرێتەوە. بەختیار بەجێی هێشت و ڕۆیشت، نە بۆ وێاتەکەی داوینچی و نە بۆ شارەکەی وێترۆڤیس، بەڵام شیلان هەموو شەوێ کە بە ڕووت و قووتی دەس و لاقی لەسەر جێگاکەی ڕادەکشا بۆ ئەم بەر و ئەوبەری تەختەکەی وەبیری بەختیار و داوینچی و پڕداخێ سرامیکییەکی دەکەوتەوە. زرمە زرم دیسان دەست پێبووێ. لەپی دوو دەستی لکاندە مەلافەکەوە. هەڵات هەڵات و ڕاکردنیشی پێ زیاد ببوو، هەستایەوێ و لەسەر جێگاکەی دانیشت. لەبەر خۆی وتی: ئەی هاوار، ئەمشەو ماراتۆنی عەرەبانە… کاتژمێری موبایلەکەی چاو لێ کرد.. لەسەر شەش بوو، وەک هەمیشە ، هەموو ڕۆژەکانی هەفتە لەسەر شەش بوو جگە لە ڕۆژانی هەینی و ڕۆژانی پشوو کە لەسەر هیچ سەعاتێک دایندەنا، پێی خۆش بوو ڕۆژانی پشوو تەر تەر بخەوێ، بەڵام هەموو بەیانێکی ڕۆژانی پشوویش سەری

سەعاتی شەش بەخەبر دەهات و تا کاتژمێر نێ لە جێگەکەیدا تلاوتلی دەکرد و خۆی لە خەو دەدا و دوایی ماندوو و وەزەز هەڵدەستا. هەموو جارێ بەختیار پێی دەوت؛ کچێ! کاتژمێری بیلاژیکی جەستەت لە سەر سەعات شەش دانراوە.. گوێرە تەپا و تل مەکە، هەستە با بڕۆین بۆ سەر ئەو کێوانە. شیلان نە شاخ و کێو ڕەیشتنی پێ خۆش بوو و نە حەزی لە هاوڕێ شاخەوانەکانی بەختیار بوو.. جارێک لەگەڵیان ڕەیشت بۆ یەکێک لە شاخە نەزەر بەرزەکانی باکووری تاران کەێ بوو بۆ یەکەمین جار و دواییش جاری، هیچ نەیتوانی لەگەڵ بەختیار و هاوڕێکانی بچێتە سەر لووتکە ێو لە یەکێک لە قاوەخانەکانی دەرەکە دانیشت تا ئەوان گەڕانەوە،ێ تا یەک مانگیش هەموو گیانی جەمام بوو و بە سەر بەختیاری دەبڕاند. هەناسەیەکی هەڵکێشا و لە دڵی خۆیدا وتی: من هاوڕێیەکی باش نەبووم بۆ بەختیار. خۆزگا ناوچای گرژ کرد و لەبەر خۆی وتی: کوڕی سەگ، بۆ سفەتی بۆ...، دەنگی قیژەیەکی ناسکی ژنانە بەرز بوویەوە، شیلان مەلافە سپییەکەی کێشایە سەر خۆی و کتێبەکەی کردەوە و گەڕا بە شوێنی ئەو لاپەڕەی کە تا ئەوڕی خوێندبوو.. چاوی تووند تووند دەخشاندە سەر لاپەڕە و هێڵەکانەوە، بەڵام هیچکام لە لاپەڕە و دێڕ و ڕستەکان ئاشنا نەبوون و لاپەڕە دوای لاپەڕە دەگەڕایە دواوە کە دەنگی نوزە نووزێک بەرز بوویەوە. شیلان لاپەڕەکانی لێ شڵوا و کتێبەکەی فڕە دایە سەر مێزە چکۆلەکەی لای تەختەکەی و چرای ئاباژۆرەکەی کز کز کرد و چاوی لە موبایلەکەی کرد. کاتژمێر دوازدە و بیست و حەوت دەقە بوو. سەری چەقاندە نێو سەرینە نەرمەکەیەوە. چاوی نووقاند. بەختیار لەگەڵ ئێو کچێ شاخەوانێ تارانییەی کێ پێرداخێ سرامیکییەکەی دابوویە، دەزگیرانی کرد و باوکی دەوڵەمەندی کچە ناردنی بێ فەرەنسا، شیلان تا ماوەیەک هەموو شەوێ ئەو سەرینەی لە باوەش دەگرت و بۆنی سەر و ملی بەختیاری هەڵدەکێشا ناو سییەکانییەوە و گۆی گریانی لێ نێو سڕینەکەی کپ دەکردەوە. ئێستا ئیتر نە سەرینەکە بۆنی بەختیاری لێوە دەهات و نە چاوەکانی فرمێسکیان بۆ دادەشت. تەنانەت لێشی تووڕە نەبوو، هەندێ جار حەقیشی پێ دەدا و خۆی بە کچێکی ساردو سڕ و زبر و پیاو تەبیعەت دەزانی کە هەموو کوڕێکی لە خۆی دەتاراند، تەنانەت یەکێکی وەک بەختیار کە منایی لادێ بوو و حەزی لە شاخەوانی و باخەوانی دەکرد و کچێکی وەک شیلان لەچاو ئەودا ناسک و نیان دەهاتە بەرچاو. جیاوازی جیێی تەختی دراوسێکەی هەستا، دەنگی هەناسەبڕکێ هێدی هێدی بەرز بوویەوە. بە پێچەوانەی دراوسێکەی پاری کە ژن و مێردێکی مەزهەبیی بوون و هەموو شەوێک بە قاڕ و قسە و تڤە و ترپە خۆیان دەشڕاند جا دەخەوتن، شیلان ئەم کۆ و کچە لوبنانییەی پێ باشتربوو کە وەک کەر سێکسیان دەکرد و دوای ئۆوش هیلاک و ماندووی بێ دەکەوتن و وەک

ورچ بۆی دەخەوتن هەتا بەیانی. دەنگی هەناسەبڕکێ و حەشر و حەلەلا تووندتر بوویەوە، هەستی کرد دڵی تووند تووند لێ دەدات. دەستی برد و لە پاڵی ئاباژەرەکەیدا حەبەکی پەمەیی وردیلانەی پرانەلی خستە نێو دەمییەوە و پەرداخە خاڵییەکەی هەڵگرت و بەرەو ئاشپەزخانە وەڕێکەوت. کە گەڕایەوە ئارام لە لێوی تەختەکە دانیشت، دەستی نایە سەر پراسووی چەپی، دڵەکوتەکەی ئارامتر ببوو، وەک منداڵێکی خەوتوو لەسەر جێگاکەی دانێ بە ئەسپایی هاکشا.. مەلافە سپییەکەی پێچا بە خۆیەوە و سەری کردە ژێر سەرینەکەیەوە، دەنگی هیچ نەدەهات، پڕووەکانی وەک دوو دەرکەی دەروازەیەکی ئاسنین لە ژێر لێزمە بارانی شەوێکی تاریک و تەڵ ئارام داخران.

"سین کوردستانی"

ئاوسە بانقی مردن.. فەرهاد کەریم

گوناهە دەرگا لەسەر خەمان داخەین چاوەڕێی دەرگا لێدانکەین
مردوو لە ماڵەوە نیە، ژیان سەفەر
گۆڕم تەنگ، پەرداخێ بزە، کەوچکێ ژەهر
مردن تینو، دڵپڕ ناژیتە خوێن و شەڕ
ماسی باڵی نیە قوڵابە شێت، تاوە کەڕ
دەریا کوشتارگە، چاویش داخەم خوێنە و خوێن
لە گمەی کێتر، بڕینی گا، شەقبوونیی هەنار دەگەم
مرۆڤ چێژ لە ئازار وەردەگرێ
زەوی قاچی هەبوایە دەڕۆی
باڵایە لە رەنگ، جوانی دەنێژێ
ئاسن فڕە بینین و بەرد خۆکوشتن دەکا مرۆڤ
مردن دەبارێ زەوی گۆڕ
مردن لە دەرگام دەدا
باجی شێست ساڵ هەناسە وێ قەرزاری رێژێ ژیان
مردن کۆکەوە ژیان نایێتە کەین
مرۆڤ مردن دەکۆڕێ بە وەزنکی تر

مردن دەچێنێ بۆ ساڵانی دوان
ژمارە بانقیان نیە ئەسپ و سوو
مار و مراوی و ماسی
بانقەکان ئاوسن بە مرۆڤ
قەرزی شەست ساڵ هەناسە و ڕۆژە ژیان
بەرگەی ئەو هەموو باجە ناگرم لە دەرگای مردن دەدەم
بە مرۆڤ دەڵێم شەست ساڵ سوار بوون، بانقەکان ئاوس بە مردن
دەریا، زەوی، ئاسمان بوون بە گۆڕستان، گەورەترین گۆڕ
مردن لە دەرگام دەدا گوێەکەم پێ بووە لە گوو
گوێ نیە، مرۆڤ وەک ئاودەست دەبینێ ژیان
بەجێماوە لە مردن سەرم چێتە ناو گوێمەوە
گریانم بە گۆڕی ژیان دێ
ژیان گۆڕکی ڕەنگاوڕەنگە
شەرمە مرۆڤ
مردوو چاوەڕێی مردنکا لە دەرگا بدا

عیشق.. شیعری هاوکار حەمزە

دڵداری بەدەڵ ئەکرێت
حەزو خۆش ویستنی چۆڕکانیش
بەجێستەڵ..
بەناو عیشق بەناو ئەکرێت..
دڵداران گەر دووریش بن لەیەک
دڵداری خەیان هەرئەکەن
هەرزەکاران دەیان بەیەکتری
باڵ ئەگرێ..
ئەوان بە تاقە نامەیەک
یاخود بە تیلە نیگایەک
بەیەک ئەگەن..
خۆشویستیش حەزی
تامکردنی چۆڕکانێ
تەنها بە تەماسی جەستەڵ ئەکرێت
بەناو عیشق باترێ

کاری نە بەدەو نە بەچژو
نە بەجەستە
عەشق سەمای ڕەحە وەحکانە
عەشق سەمای ڕەحە لەکچووکانە
عەشق توانەوەی جەستەکانە
لەڕحی یەکتریدا..
گەر دیقەت بدن
دەداری دە دەنگەتە لەرزە
جەستەش بە چژ دەتە لەرزە
بەهام عەشق ڕەح دەنگەتە لەرزە
ڕژک دادە دەکان
لەلەدان ئەکەون
ڕژک دادە چژکان
دادەمرکەنەوو
جەستەکانیش دادەزن
ئەوسا تەنیا ڕەح ئەمنە
تەنیا ڕەحە کەئەتوانە
باز بەسەر چژکانا بدات
شوەن و زەمان تەپەڕنە
ڕەح ئەتوانە شەیدای
ڕەحکی دەرین بەت
لەمەملەکەتکی دەرینا
تە کاتە بەعەشقەوە
لەمەنالیزا ئەوانی
ئەوە ڕەحی تەیە بزەمنا
گوزەر ئەکات
سنورەکان ئەبەزنن
تاسەاو لەڕحی داقینشی کات
یان کاتک ئەتەوەت
لەشەوانی پە ئەستەریا
دەست لەگوڵەبەژو
کەگە زەردو شینەکانی
ڤان کوخ بدەیت
ئەوە ڕەحی تەیە بار ئەکات و
ئەیەوەت دەست بخاتە سەر زامی
گوچکە بەاوکەی ڤان کوخ
تا بتوانەت ساڕژی کات

تۆ کاتێ بەعەشقەوە
لەدەریاکەی شەمس و تەبریز
یەک دوو دڵۆپ شەرابی ڕۆح
لەدەستی ئەلیف شەفەق
لە پەکەکا ئەخەیتەوە
ئەوە ڕۆحی تۆیە سەفەر ئەکا
ئیزن لەکەس وەرناگرێت
تا لەو دەریای عەشقەدا
چل مرواری بچنێتەوە..
ڕۆح کەداگیرسا دائەگیرسێ
ئەو تاساتی کەپەسەندن
تائەو خاڵە شەقە
لای مەعشوقێ بارمتەیە
دووای ئەو خاڵە
گەر لای مەعشوقێ مایەوە
یاخود نا
ئەو ئیتر ڕۆحکی ڕۆهایە
داگیرساوەو سەرمەستانە
بیر لێ ژیان بیر لەمرۆڤ
بیر لێ سروشت ئەکاتەوە
وانەزانن من بووم
بەدەروێش و سۆفی
کاتێ باسی عەشق و ڕۆح و
هاوشێوەکانی ڕۆح ئەکەم
لای من ئەم لەکچونێ چ نیە
جگە لە چەند خاڵکی هاوبەش
لەخەیاڵ و لەتەوانین
لەشەوازی بیرکردنەوەو دنیابینین..
یان چەند تەوەرکی هاوبەش
لەمەعریفە و لەئەدەب و لەهونەرا
ئەو لەکچونێ هیچ نیە جگە
لە چەند جوانیکی هاوبەش
لە ئەدەب و لەگوفتارا
لە کردار و لەئاکارا..
ئەم خاڵە هاوبەشانە
لەهەر کوێ بن
لای هەرکەس بن

تان و پەیان
وەک بیرکاری وایە
لەیەک ئەچن
هەی جیاکەرەوەی ئەوان
وەک ئاوەنە وایە
عەکسی خەیانی تیائەبینن
وەنە هەگبەاوەکەی خەیان
ئەمەش نەهەیەو نەگوناهە
خە ئاوەنە هەە ناکات
یاسای ئاوەنە ئەوەیە
کە سنوورە بەت نیە تەیپەەنی
بەت نیە بچیتە ناوی
تادەست لەخودی خەت بدەیت
وەک هەی دەرکەنار وایە..
کەنارەکی پاک و پیرەز
بەت نیە پیاسەی تیابکەی
وەک پەرستگایەک وایە
بەت نیە سوژدەی بە بەری..
نەبا ئەویش هەگرت بە
دەنا وەنەکەی تەخ ئەبە
سوپاس بە پاکیی ئاوەنە
کە پاکیی ئەمە ادەگرە..
sep 2022 25

مردن بە ترش و خۆی ووردەوە.. نەوزاد بەندی

ئەمە بە دوای مردنا ئەگەین ،
یان ئەو بە دوای ئەمەدا ئەگەە ؟
(دیار نییە..)
ئەو ئەمە ئەدەزەتەوە
یان ئەمە ئەو ئەدەزینەوە ؟

(دیار نییە ..)
ئەم خەمان لەو شاردەتەوە ،
یان ئەو خەی لە ئەم شاردەتەوە ؟
(دیار نییە ..)
ئەم لە دەست ئەو ەا ئەکەین ،
یان ئەو لە دەست ئەم ەائەکا ؟
(دیار نییە ..)
ئەو ئەم ەزگار ئەکا
یان ئەم ئەو ەزگار ئەکەین ؟
(دیارە ..
ئەو ئەم ەزگار ئەکا)

★ ★ ★
عەراقییەکان ،
تاکە میللەتن ،
لە کاتی ژیانیشدا ، مردوون ..
گەورەترین گەستانی دنیا ،
لە عەراقە و
بچووکترین هەلی ژیان ،
هەر لە عەراقە ..

★ ★ ★
هەکاری مردنی بە کەمەی عەراقییەکان بە ئەوە ئەگەتەوە ،
چەند کەسەک هەموو هەکارەکانی ژیانییان دزیوە ..

★ ★ ˜★

ئەوەی لە عەراق ەاکا ، ناگەتەوە ..
مەگەر تەک چووبە ..
یان خزمی ئەوانە بە ،
کە هەموو هەکارەکانی ژیانیان دزیوە ..

★ ★ ★

ژیان لە عەراق ،
بریتیە لە خواردنی برنج و شلە و زاوزە ..

★ ★ ★

هەر کەس پرسیاری هەیە ،
با پرسیار کا ..

* * *

لە ژێکی مژوویدا نوسراوە ،
ئەو ژێی مامستای باکوری عیراق ،
دوای سێ مانگ ،
ئیحتیمالە دوو سەعاتکی تر ،
موچەی مانگی 7 وەربگرن

(وەنەکە 118 سالە پێش ئێستایە ، شاری مانهاتن ی ئەمریکا ..ئەوسا نە دوو تاوەری بازرگانیی جیهانیی تێدا دروست کرابوو ، نە ئوسامەی کوێی لادن هەشتا لە دایک بوو بوو)